

Gymnázium Přírodní škola, z.ú
profilová práce — třída KsÍ
vyšší stupeň studia
2023/2024

Jakub Nekvasil

**Klimatické vzdělávání na
základě vlastního modelu**

Vedoucí práce: František Tichý

Datum odevzdání: 6. ledna 2024

Abstrakt

Stále ničivější dopady probíhajících změn klimatu nás nutí k rychlejším a ráznějším opatřením, které mají tyto problémy řešit. Každá změna je však složitá a nejsložitější jsou takové, které zahrnují změnu v jednání celé společnosti, což je právě tento případ. Celospolečenská změna na cestě k udržitelné společnosti pak potřebuje podporu každého člověka. Vzdělávání nabízí cestu, jak vychovat novou generaci, která tuto změnu bude dál prosazovat a skutečně žít. Klima dny, pořádané studentským spolkem Telperion, jsou jednou z možností, jak takové vzdělávání může probíhat. 50-100 studentů, kteří se Klima dnů obvykle účastní, se nejprve dozví základy a fakta potřebná k proniknutí do problematiky. Následně si mohou podle svého zájmu vybrat z přednášek a workshopů vedených pozvanými řečníky. Na závěr hledáme roli každého studenta v příběhu změny klimatu, kdy se je snažíme motivovat k osobní zodpovědnosti, uvědomění a třeba i ke klimatické akci, což je přesně to, co ke společenské změně může přispívat. Klima dny jsou určeny především pro školy, které prvotní zájem o takovýto program nevyjádří, školám se ho snažíme aktivně nabízet a pronikat tak do jiných sociálních 'bublin'. To vše děláme formou, která je v zásadě 'vrstevnická', a tak vztahy nás a studentů jsou obvykle spíše kamarádské. V profilové práci se pokusím přiblížit, jak Klima dny vznikly, jak se vyvíjely, jaké mohou mít výhody a hlavně jestli fungují a mají skutečně onen kýžený potenciál rozprout energii v účastnících pro celospolečenskou revoluci udržitelnosti, na jejímž prahu věřím stojíme!

Poděkování

Nápad na Klima dny vznikl na půdě ekocentra ve Zlíně a přivedly mě na něj dobře pokládané otázky Lucie Smolkové, která v té době koordinovala skvělý program Nadace Partnerství "Climate heroes". Velký dík patří Lucii i za její pomoc odborné konzultantky. Velký dík patří mému tátovi Michalu Nekvasilovi, druhému odbornému konzultantovi, se kterým jsem strávil mnoho hodin debat, při kterých se program Klima dnů postupně utvářel. Díky patří i mojí mamince za trpělivost a pečlivé čtení práce. Rád bych poděkoval i svému vedoucímu práce Františkovi Tichému za pomoc se směřováním práce správným směrem. Moje poděkování patří i všem školám, kde jsme si mohli v začátcích fungování programu vyzkoušet. V prvé řadě Gymnázium Přírodní škola, dále BiGy v Českých Budějovicích a na konec Základní církevní škole sv. Augustina. Poděkování patří všem, kteří se na Klima dnech podíleli, tedy všichni řečníci, pracovníci z organizace NaZemi - Martin Jestřábek, Libor Brzobohatý, Katarína Kováčová, Tereza Volmutová a učitelé, ředitelé a studenti, s nimiž jsme podrobnosti Klima dnů domlouvali. Největší dík ale patří mým kolegům a kamarádům z týmu spolku Telperion. V té době jimi byli Damia Veselá se svými precizními organizačními schopnostmi, Adam Tichý se svou stálou podporou a oporou, Magdalena Klímová se svou věčně usměvavou a energickou náladou, Markéta Kokořová se svou chutí k učení nových věcí a precizní přípravou na všechny programy, Tadeáš Tichý a jeho podpora a úžasné designerské schopnosti a nakonec Ludmila Kozlová, která do Klima dnů přinesla svou vizi Třech pilířů angažovanosti. Závěrem patří velký dík i Romanu Kroufkovi, který vedl evaluace jednotlivých programů.

Obsah

Úvod	1
Nejtěžší dílek na cestě k udržitelnosti	2
Metodika práce	3
Cíle programu Klima dny	4
Struktura a obsah jednotlivých částí “Klima dnů”	4
Obecný program v kompletní třídení verzi	6
První den	6
Druhý den	7
Třetí den	8
Geneze projektu	12
První Klima dny na Gymnáziu Přírodní škola	12
Tři poučení z Klima dnů na Gymnáziu Přírodní škola	13
Evaluace - Přírodní škola	13
Druhé Klima dny na Biskupském gymnáziu	14
Tři poučení z Klima dnů na BiGy	15
Evaluace - Klima dny na BiGy	15
Třetí Klima dny na Základní církevní škole sv. Augustina	19
Tři poučení z Klima dnů na ZŠ sv. Augustina	19
Evaluace - Klima dny ZŠ sv. Augustin	20
Dopad po nějaké době	22
Klima dny píšou další kapitolu - Školní ekotým	23
Jiné klimatické vícedenní vzdělávací programy	24
Závěr	26
Seznam zdrojů	29
Seznam Příloh	31
Přílohy	32

Úvod

Výzkum¹ Masarykovy univerzity v Brně z roku 2021 uvádí, že v současnosti 76% české veřejnosti ví, že změna klimatu probíhá a 71 % si uvědomuje, že její hlavní příčinou je lidská činnost. To jsou čísla, která jsou z mého pohledu relativně dobrá. Míříme-li však k systémové změně a celospolečenské transformaci, je třeba tato procenta ještě navýšit. Stejný výzkum uvádí, že 4 % lidí se přiklání k názoru, že klimatická změna neexistuje. Odpíračů změn klimatu je tedy již minimum. Společenská transformace však nespočívá ve smýšlení o změně klimatu, ale o motivaci k akci. To ilustruje výzkum, že již “pouze” 66 % dotazovaných říká, že má Česko snižovat své emise skleníkových plynů, bez ohledu na emise jiných zemí. Neinformovanost české společnosti ilustrují i další data, například jen 7 % správně ví, že Česká republika produkuje více emisí skleníkových plynů na hlavu než Čína, Indie nebo Velká Británie. Nejistotu pak ilustruje to, že celých 45 % si netroufá odpovědět, zda má či nemá Česko odstoupit od používání uhlí, či v jakém roce.

Česká republika, Evropa i svět má zatím změnu klimatu a její dopady ve vlastních rukách. Většinu nástrojů máme, od strategických cílů, financí až po legislativu a dostatečnou odbornost v tématu. Chybí nám ale již výše zmíněnými daty podložená (ne)informovanost a (ne)angažovanost běžných lidí, které pro systémovou změnu potřebujeme. Hlavní rolí informovaných a angažovaných lidí je vytváření neustálého tlaku na samotný systém, politiky a firmy, kterým musí dát jasně najevo, že chtějí jít cestou udržitelnosti.

Jednou z cest takového informování je vzdělávání a konkrétně vzdělávání mladých, kteří si právě utváří názory na problematiku podobného typu.

¹ KRAJHANZL, Jan, Tomáš CHABADA, Renata SVOBODOVÁ, Ondřej KÁCHA, Jáchym VINTR a Adéla BECKOVÁ. *České klima 2021* [online]. Joštova 218/10, 60200 Brno-město, Česko, 2021 [cit. 2024-01-02]. Dostupné z: <https://webcentrum.muni.cz/media/3331473/czklima2021.pdf>. Kolektivní výzkum. Katedra environmentálních studií FSS MU ve spolupráci s Green Dock, z.s.

Nejtěžší dílek na cestě k udržitelnosti

Otočení veřejného mínění² je dle mého názoru klíčem k celospolečenské změně. I přes již 30-50 leté úsilí mnoha dobrých lidí, jako jsou například Bedřich Moldan, Pavel Bezouška či Mojmír Vlašín a dalších, se povědomí o urgentnosti změn klimatu příliš neposunulo. Důvodů může být několik. Odsouvání problému na vedlejší kolej s tím, že prý máme důležitější a aktuálnější problémy. Jednat se může i o nerovný boj proti greenwashingovým³ kampaním firem, nebo dezinformačním kampaním vysoko postavených politiků.

Aktuální generace 'Z' již o klimatu smýšlí lépe, ale stále nemá dostatek možností, jak se o změnách klimatu a jejich následcích např. ve škole dozvědět. Rámcový vzdělávací program⁴ (dále jen RVP) sice ukládá povinnost základním školám v rámci přírodopisu vyučovat o klimatických změnách, ochraně životního prostředí, atp., a pokud se téma neučí v rámci Přírodopisu, tak jej zařadit v různých předmětech jako průřezové téma. Toto je však zcela nedostatečné a na mnoha školách komplexitě tématu často ani učitelé nerozumí, takže se mu mnohdy věnují jen okrajově, i když by třeba chtěli více. Z odpovědí na dotazy pokládaných studentům v mém okolí na konci střední školy vyplývá, že jsem ještě nepotkal studenta, který by měl na škole kvalitní program o klimatu, kde by se toho hodně dozvěděl. Školy ale nejsou nakloněné ani programům o klimatu, pořádanými jinými organizacemi. Školy jsou totiž často pod tlakem povinností dodržet RVP ("nesmíme přijít o jednu hodinu matematiky nebo češtiny") a nemohou tedy takové programy přijmout, protože prý na ně nemají čas. Zároveň v klimatických kruzích a bublinách se třeba na odborných konferencích o těchto tématech samozřejmě mluví, ale to je přesvědčování přesvědčených. Je tedy potřeba 'praskat jiné bubliny' a zkusit téma 'podstrčit' bez prvotního zájmu třeba i školám, kde je to s klimatickým povědomím obvykle horší.

Přesně s touto myšlenkou vznikl program "Klima dny", vedený studenty, kteří mohou svým entusiasmem a energií motivovat své vrstevníky ke klimatické akci. Ta pak může reálně přispět k řešení dopadů změny klimatu.

² Otočení veřejného mínění je, když se napříč věkovým a sociálním spektrem společnosti změní názor a akce na určité téma, v tomto případě změny klimatu.

³ Greenwashing je snaha firem, politiků či korporací přesvědčit pomocí PR kampaní, že jsou šetrní k životnímu prostředí a že podporují řešení změn klimatu i když tomu tak ve skutečnosti není. Je to strategie, jak si udržet zákazníky/voliče, kterým na otázce životního prostředí a klimatu záleží. Příkladem Greenwashingu můžou být například benzinové pumpy nabarvené na zeleno, což je častá barva environmentalismu.

⁴ MŠMT. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Online. Červen 2023. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>. [cit. 2024-01-03].

Metodika práce

Celospolečenská změna, která je nutná k řešení probíhající klimatické krize, nezávisí jen na informovanosti o změně klimatu, ale především na motivaci do klimatické akce.

Hypotézou této práce je, že **vhodně sestavený vzdělávací program pomůže zvýšit nejen informovanost, ale i motivaci mladých lidí angažovat se ve zmírňování a přizpůsobování se změně klimatu, a tak přispívat k této celospolečenské změně.**

Spolek Telperion tedy sestavil program Klima dnů, který vycházel z předpokladu, že studenti si potřebují být jistí kompetentností přednášejícího a zároveň se s ním potřebují ztotožnit a navázat s ním ideálně nějaký vztah. Program považujeme za unikátní v následujících aspektech. Za prvé, je vrstevnický vedený tj. navázání spíše kamarádského vztahu s podobně starými studenty, než vztahu učitel žák. Za druhé je velmi intenzivní a dlouhý, což dává dostatek času na obsáhnutí relevantní části problematiky změny klimatu. Za třetí, se snažíme program aktivně navrhovat různým školám, které by se jinak klimatu nevěnovali, díky čemuž dostáváme toto téma i do jiných sociálních 'bublin'.

V této práci se tedy budu snažit odpovědět na otázku, **do jaké míry může vzdělávání mladé generace prostřednictvím programu Klima dnů přispět ke zlepšení ve vnímání závažnosti a urgentnosti dopadů změny klimatu a k motivaci ke konkrétní klimatické akci.**

Pokusím se popsat, jak Klima dny vznikly a jak se postupně vyvíjely. Kriticky se zamyslím nad tím, co fungovalo a co ne a pokusím se zodpovědět na dílčí otázku, **zda se nám podařilo program Klima dnů skutečně zefektivnit** tj. jak přínosná je pro účastníky forma Klima dnů.

Od začátku bylo samozřejmě cílem Klima dnů, aby měly co možná největší faktický dopad. Pokusím se tedy najít i odpověď na druhou dílčí otázku, **zda se zvýšilo přesvědčení studentů, že je třeba změnu klimatu urgentně řešit a zda se zároveň snížila míra rezignace, že problém již řešit nelze?**

Prvním cílem této práce tedy bude kriticky zhodnotit, **čeho se podařilo** spolku Telperion **v rámci projektu Klima dnů dosáhnout.** Naší snahou bylo vytvořit obecný program "Klima dny" a ověřit ho alespoň na dvou školách, vytvořit manuál pro zájemce, jak s námi mohou Klima dny zorganizovat a natočit o Klima dnech propagační video. Zároveň se pokusím shrnout, **jaký měly dosavadní Klima dny dopad na studenty** z hlediska jejich angažovanosti v problematice změny klimatu. Na závěr se pokusím zjistit, **zda jsou Klima dny skutečně v České republice unikátní.**

Při zpracování této práce jsem využíval zdroje z internetu, konzultace s experty a se členy týmu Telperion, zpětné vazby studentů a odborné evaluace jednotlivých Klima dnů.

Cíle programu Klima dny

- 1.) Zlepšit znalosti studentů v oblasti klimatu
- 2.) Zvýšit povědomí studentů ohledně toho, co může každý z nich dělat, aby pomohl ke zmírnění a přizpůsobení se změně klimatu
- 3.) Motivovat studenty do klimatické akce
- 4.) Ukázat studentům, že zájem o klima může být i zábavný a cool

Struktura a obsah jednotlivých částí “Klima dnů”

Klima dny jsou určeny pro 50-100 studentů ve věku 10-15 let (prima-kvinta) nebo ve věku 15-19 let (kvinta až oktáva). Jedno, dvou, nebo třídní program je pro střední školy a je vsazen do klasického rozvrhu bez odpoledního vyučování, cca od 8:00 do 13:30. Program má vždy tři části.

V první části se sbírají a diskutují klimatické otázky a témata, které studenty zajímají. Zde je využita metoda ‘OpenSpace’ (převzato z [metodiky NaZemi⁵](#)). OpenSpace vychází z témat, která studenti vyberou, o nich následně ve skupinách diskutují, vše zapisují na flipchart a následně prezentují ostatním studentům.

Druhá část je informační a expertní. V této části dáváme jako organizátoři z týmu spolku Telperion úvod do tématu změny klimatu a odpovídáme na základní otázky. Mluvíme o skleníkovém efektu, o průmyslové revoluci, planetárních bodech zvratu a dalších otázkách. Následně se studenti účastní jednoho z expertních bloků, na které jsme předtím dle jejich předběžného zájmu pozvali experty. Tématy těchto bloků bývá

Obrázek 1– Balíček Víze – Klima dny Přírodní škola – zdroj: Přírodní škola

⁵ JESTŘÁBEK, Martin a , NaZemi. *OpenSpace metodika*. Červen 2022. Dostupné také z: https://docs.google.com/document/d/1-RU83GuXeYY61epoE_CZ8xYIIQeihDc2J6UP23VjmSM/edit?usp=sharing.

zadržování vody v krajině, pomalá móda, zelená energetika, elektromobilita, možnosti řešení změny klimatu na české, evropské a mezinárodní úrovni a další.

Třetí částí už je samotné aktivní zapojení do řešení klimatické krize, které je koncipováno stylem a metodou tří pilířů angažovanosti. Tuto metodu vymyslela a sepsala Ludmila Kozlová, která i navrhla celou tuto část programu. Základní vize spočívá v otočení smýšlení

z boje mezi firmami, politiky a jednotlivci na jejich vzájemnou provázanost. Role jednotlivce se pak stává velmi významnou. Vize tří pilířů angažovanosti, totiž nabízí, jak může jednotlivec přispívat k systémové změně. Pilíře jsou: osobní, občanský a sdílecí. Více o této vizi viz [video](#)⁶.

Během samotného programu, si nejdříve studenti zvolí problém, který je nejvíce pálí. Na to navazuje přemýšlení, kdo problém ovlivňuje. Typicky účastníci dojdou ke třem

Obrázek 2 – Tři pilíře angažovanosti – Klima dny BiGy – zdroj: Ekotým BiGy

subjektům, a to jsou politici, firmy a jednotlivci. Na tom si studenti uvědomí absolutně klíčovou roli jednotlivce, díky které potom vymýšlí konkrétní akce, které oni jakožto jednotlivci mohou dělat. Své zapojení následně zvažují na třech úrovních a těmi jsou *osobní* úroveň (např. kompostování doma), *sdílecí* (např. ukazování ostatním, že kompostují doma, aby to ostatní dělali také) a *občanská* (petice o tom, aby se podporovala výroba kompostérů, demonstrace, atp.). Jako výsledek by si studenti měli odnést vymyšlenou aktivitu, kterou sdílí se spolužáky v níž by chtěli pokračovat po skončení Klima dnů a nabídneme jim naši pomoc v začátcích jejich klimatické akce. Tak by studenti měli mít již dobré podmínky k tomu, aby se mohli snadněji zapojit ke klimatické akci, ať už na jakékoli úrovni.

⁶ KOZLOVÁ, Ludmila. *Tři pilíře angažovanosti (klíma-přednáška od Ludmily Kozlové)*. Online. Dostupné z: https://youtu.be/7EqQwP_kXus?si=8u8dtjFXBxKioTET. [cit. 2024-01-03].

Obecný program v kompletní třídení verzi

První den

Cílem prvního dne je probuzení zájmu a obecné pochopení problému. Závěrem dne by si měli účastníci ideálně říci: máme problém a my ho můžeme ovlivnit. Studenti by si měli zároveň uvědomit naléhavost problému a jeho dopady. Jak to souvisí s námi a jací jsou hlavní znečišťovatelé. A nakonec to nejdůležitější: měli by odejít s nadějí, že se to dá zachránit, a že k tomu sami mohou velmi přispět. Časy v programu jsou orientační a nejsou do nich započítány všechny pauzy (konkrétní program posledních Klíma dnů na ZŠ sv. Augustina je v Příloze 1 .

Program začíná zjištěním zájmu od studentů pomocí kartiček, na které studenti napíší pár otázek, které je v oblasti klimatu zajímají, abychom s tím mohli v průběhu celých Klíma dnů pracovat. Následně přicházíme s vlastními krátkými příběhy, jak jsme se dostali k našemu zapálení pro řešení klimatické krize, s cílem zasáhnout studenty vlastní zkušeností. Studentům taky říkáme, že se mají během těch dalších dvou dnů pokusit něco udělat pozitivního k řešení změn klimatu. Na to navazujeme během třetího dne v bloku 'Dopady osobních akcí' (10min)

Klíčový blok zasazuje celé téma do současného vědeckého poznání. Studenty zapojujeme nejprve do interaktivní hry Kahoot, se sérií asi 20 otázek s klimatickou tematikou, a následně se účastní workshopu [Climate Fresk](https://climatefresk.org/)⁷. V jeho rámci se pomocí kartiček snaží skládat sami příběh změny klimatu, a tím si uvědomují všechny souvislosti, které složitou klimatickou problematiku provázejí. (2,5h)

Obrázek 3 – Climate Fresk program – Klíma dny ZŠ sv. Augustin – zdroj: Telperion

⁷ *Climate Fresk*. Online. 2018. Dostupné z: <https://climatefresk.org/>. [cit. 2024-01-03].

Následují 'OpenSpace' což je participativní program založený na zájmu studentů. Je převzatý od organizace NaZemi, z jejichž [metodiky](#)⁸ jsme vycházeli. Probíhá následovně. Na začátku se vyberou témata od studentů dle zájmu. Ptáme se studentů na otázku: "Co tě na tématu klimatické změny nejvíce pálí?" Na mnoho bloků jsou studenti rozdělováni do skupin asi po 20ti. V těchto skupinách se diskutují i témata na 'OpenSpace'. Vybraná témata se napíší na tabuli a pomocí hlasování se vyberou ta, o něž mají studenti největší zájem. K jednotlivým tématům se potom napíší garanti, kteří téma přinesli a mají na starosti "vykopnutí" následné diskuse ve skupinách. Flexibilní je jak počet témat, tak i počet účastníků v jednotlivých debatních kruzích. Paralelně se tak debatuje o více tématech, které si studenti sami vybrali. Zároveň během debaty jeden z nich zapisuje důležité body diskuse na flipchart, čehož se využívá při následných prezentacích ostatním další den. (2h)

Na závěr proběhne reflexe formou několika otázek, které studenti škálují zvednutím ruky do určité výšky, čím výše zvednu ruku, tím více souhlasím s daným tvrzením (teploměr). (10min).

Druhý den

Cílem druhého dne, je prohloubit znalosti studentů v oblasti jejich zájmu a ukázat návrhy možných řešení.

Na začátku druhého dne je prostor pro otázky související s tématy prvního dne. Pokud by jich nebylo dost, máme připravené otázky, které prověří, co se studenti naučili první den. Představujeme program dne a další potřebné informace ke dni. (20 min)

Blok představování diskusí na základě plakátů, které vzešly z debat v rámci 'OpenSpace' během prvního dne. Jednotlivé skupiny prezentují spolužákům během několika minut názory, které padaly při diskutování jejich tématu. (40 min)

První blok řečníků. Čas je rozdělen na 1,5h pro řečníky i s otázkami a pauzami, které si sami řečníci nastavují, a 20min jako možnost pro studenty ještě debatovat s řečníky, nebo jako možnost pauzy. Na jednotlivé programy se studenti předem zapisují. Každý se zapíše na jednotlivé bloky svou volbu řečníků (volba 1 znamená 'chci nejvíce', volba '3' znamená 'chci nejméně, ale stále může být'). Podle toho již dokážeme rozdělit studenty podle jejich preferencí na jednotlivé programy. (1h 50min)

⁸ JESTŘÁBEK, Martin a , NaZemi. *OpenSpace metodika*. Červen 2022. Dostupné také z: https://docs.google.com/document/d/1-RU83GuXeYY61epoE_CZ8xYIIQeihDc2J6UP23VjmSM/edit?usp=sharing

Obrázek 4 – Řečník Jiří Bruthans – Klima dny ZŠ sv. Augustina – zdroj Telperion

Druhý blok řečníků. Časové rozložení je obdobné jako u prvního řečnického bloku.

Druhou variantou pro tento blok je realizace nějaké konkrétní aktivity. Realizovat se zde může clothes swap, při kterém se vyměňuje oblečení a následně ukazujeme studentům dopady tohoto činu (např. kolik litrů vody tím ušetřili), program na psaní politikům nebo sázení stromů. Cílem je, aby si studenti uvědomili, že něco konkrétního udělali, že to jde a mají pak větší motivaci se do něčeho pustit sami. (1h 50min)

Na závěr druhého dne je diskuse s názvem “proč to neřešit”. V ní se snažíme přijít na důvody, proč studenti nechtějí aktivně řešit klimatickou krizi. Tak hledáme jejich vnitřní motivaci, kterou je třeba probudit, aby se o téma zajímat začali. Během programu navrhujeme důvody, které by jim mohly v zapojení bránit. Může to být lenost, lhostejnost, pocit, že už to nemá smysl řešit, a tak podobně. Tyto důvody se jim pak jejich spolužáci, kteří to tak nevnímali, snaží vyvrátit. (40min)

Třetí den

Cílem třetího dne je pomoci každému studentovi najít, na základě již nabytých znalostí, jeho roli v příběhu změny klimatu. Každý si tak z posledního dne ideálně odnese nějaké své zapojení respektive aktivitu, jak bude změny klimatu osobně řešit, na základě svých možností a zájmů.

Úvod, ve kterém informujeme o tom, co se bude třetí den dít, případně dáme krátký prostor na dotazy. Hlavně ale probíhá příprava na další blok řečníků. (5min)

Dopady osobních akcí. V rámci tohoto bloku se studentů ptáme na jejich nápady, co mohou v osobním životě udělat. Na internetu se v několika lidech snažíme rychle najít

data, kolik tyto akce šetří vody nebo CO₂ a v závěru vše sečteme, ukážeme a porovnáme k představitelnému příkladu. Studenti si tak mohou uvědomit, že mnohé způsoby jednání v jejich osobním životě skutečně má smysl měnit. Uvědomujeme si, že data, která takto vyhledáváme, jsou z mnoha zdrojů a při takto rychlém hledání může dojít k chybám. Přesto si myslíme, že i tak má smysl tento blok realizovat. (40min)

Třetí blok řečníků. Časové rozložení je obdobné jako u prvního a druhého řečnického bloku. (1h 50min)

Obrázek 5 – Presentace o českých klimatických organizacích – Klima dny ZŠ sv. Augustin – zdroj Telperion

V následujícím bloku se odpovídá na otázku: “Co je moje role v příběhu změny klimatu.” Program je rozdělený na 4 části.

- 1.) Začíná se zmapováním problému, kde se podle schématu (viz obr.7) studenti zamýšlí, jak řešit problém, který je nejvíce pálí a kdo ho ovlivňuje (politici, prodejci/firmy a hlavně jednotlivci viz výše). Zjišťují tak, že každý z nich má obrovskou moc něco měnit.
- 2.) Na to následuje prezentace o systému tří pilířů zapojení (viz výše).
- 3.) Navazuje prezentace o jednotlivých organizacích působících v Česku, do jejichž činnosti je možné se zapojit. Představují se například Fridays for future, Hnutí Duha, Extinction Rebellion a další.
- 4.) V systému tří pilířů si studenti už potom vymýšlí konkrétní kroky, které mohou v rámci vybraných témat oni sami podniknout dle schématu (viz obr 8). To, co vymyslí, prezentují ostatním a tím se mohou od sebe navzájem inspirovat. (2h 30min)

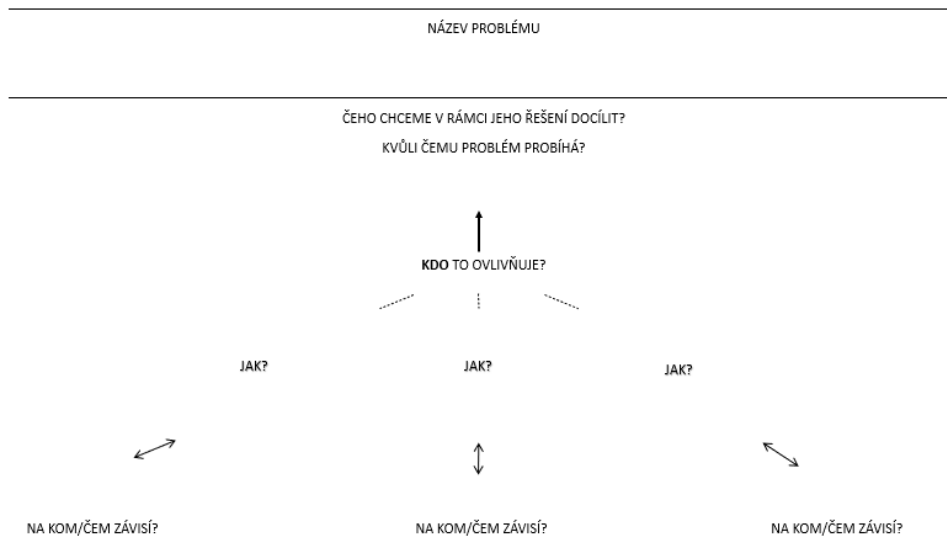
Úplně na závěr studenti vyplňují evaluační dotazník. Věnujeme se též tématu klimatického žalu, což [je žal](#) z klimatické krize a jejích následků na životní prostředí. Ten však u studentů, kteří se o toto téma prozatím nezajímají do hloubky, příliš nepřichází. Proto se tématu nevěnujeme tak dlouho, byť ho považujeme za závažné

a mnoho z nás si jím prošlo. Obvykle řekneme, že něco takového existuje a že se s tím dá pracovat. Následuje několik motivačních vět a zpětná vazba formou teploměru. Pak už můžeme jen doufat, že si studenti něco z programů odnesou do svých životů. (15min)

Obrázek 6 – Teploměrové hodnocení na závěr – Klíma dny ZŠ sv. Augustína – zdroj Telperion

ZMAPOVÁNÍ PROBLÉMU

Obrázek 7 – Schéma 'Zmapování problému' - zdroj: Ludmila Kozlová

JAKÉ AKTIVITĚ SE BUDU VĚNOVAT:

.....
PROČ?

.....
CO POTŘEBUJI SEHNAT / ZJISTIT?

.....
CO PRO TO UDĚLÁM?

- 1. KROK:

- 2. KROK:

- 3. KROK:

CO BY MI V TOM MOHLO PŘEKÁŽET?

.....
JAK TO PŘEKONÁM?

.....
KDY TO ZAČNU ZAŘIZOVAT?

.....
DO KDY TO CHCI MÍT ZAŽITÉ / ZORGANIZOVANÉ?

|.....

Obrázek 8 – Schéma 'Jaké aktivitě se budu věnovat' - zdroj: Ludmila Kozlová

Geneze projektu

Vytváření výše zmíněného programu prošlo přes mnoho různých verzí, vylepšení, inspirování se z vlastních chyb a podobně. Jen díky kritickému zhodnocení každého programu se mohla forma programu zlepšovat. Tento proces je důležitý pro pochopení současné koncepce Klíma dnů.

První Klíma dny na Gymnáziu Přírodní škola

První Klíma dny probíhaly na Gymnáziu Přírodní škola v třídním, avšak velmi odlišném formátu, než je ten aktuální, ve dnech 31.10 - 2.11.2022. Přírodní škola sídlí v Praze, v té době na adrese Letohradská 370/1, 17000 Praha 7 - Holešovice. Díky speciálnímu systému tříd na osmiletém gymnáziu Přírodní škola, jsme měli značný věkový rozdíl. Jsou tam totiž jen 4 třídy (nabírá se do nové primy každý druhý rok). Program byl pro všechny ročníky, v té době pro sekundu, kvartu, sextu a oktávu. Dohromady to dělalo téměř 100 studentů.

Tam jsme s týmem Telperionu ještě nevěřili, že bychom mohli Klíma dny zorganizovat sami, a tak jsme si na vše kromě organizace řečníků pozvali odborníky z organizace NaZemi, dali jim zadání, co zhruba chceme a sledovali, jak to připraví, s cílem něco se od nich naučit. Z kostry jejich stylu vycházíme doteď, ale po přečtení zpětných vazeb jsme dle doporučení studentů několik programů přidali nebo naopak ubrali, upravili, zkrátili, atp. Našimi prvními organizátory Klíma dnů byli Martin Jestřábek, Libor Brzobohatý, Tereza Volmutová a Katarína Kováčová (více o nich viz Příloha 1).

Obrázek 9 – Balíček Víze – Klíma dny Přírodní škola – zdroj: Přírodní škola

Z mého pohledu bylo na programu od organizace NaZemi mnoho věcí, které by se daly zlepšit a ze kterých se dalo poučit. Nejzásadnější byl špatný odhad zájmu. Je to něco, nad čím jsme se museli velmi zamýšlet, protože jejich program na Přírodní škole by byl skvělý pro již zapálené lidi do témat změn klimatu, ale bohužel ne pro studenty klasického gymnázia. Za druhé tam bylo příliš mnoho psaní myšlenek, přemýšlení, atp., což už v závěrečných fázích studenty otravovalo, ztráceli pozornost a odbíhali k jiným tématům, jelikož byl celý program příliš roztáhlý. Třetím problémem byla z mého pohledu nedostatečná empatie lektorů, respektive jejich často příliš radikální klimatické názory. Myslím si, že studenti často a rádi argumentují proti učitelům a učitel/přednášející by měl proto být velmi obezřetný, když nadnese nějaké

kontroverzní téma. Pokud by se totiž jejich názory příliš rozcházely a příslušný lektor by byl v diskusi příliš rázný, tvrdohlavý a nepřijímal by argumenty studentů, pak by u studentů ztratil respekt a ti by na něj pak byli spíš naštvaní. Největším problémem však pravděpodobně bylo samotné množství a věkové složení studentů. Bylo jich téměř 100, což je pro takovýto program zcela maximální hranice, a hlavně mezi nimi byli studenti před maturitou kolem 19 let a jiní, kterým mohlo být i 12 let. Tento obrovský věkový rozdíl zapříčinil to, že se program nemohl zavděčit všem, a co zajímalo, bavilo nebo bylo srozumitelnější pro mladší, otravovalo a nudilo starší studenty a naopak. Poslední věcí je nevýhoda, kterou ale mají téměř všichni obyklí lektori, a to, že jsou příliš "staří", respektive, že už nejsou podobného věku jako studenti - 'vrstevnický' přístup je jeden z pilířů, který při Klima dnech aktuálně využíváme. Student totiž studentovi často předá daleko víc, respektive ho může student daleko lépe poslouchat než dospělého. Do dalších Klima dnů jsme tedy měli velmi dobrý základ, z čeho se poučit a v čem všem se posunout. Byli jsme odhodlaní udělat program ještě o něco lepší, než byl ten první, a tentokrát už sami!

Tři poučení z Klima dnů na Gymnáziu Přírodní škola

(celý program i s reflexí viz Příloha 1)

- 1.) Příliš mnoho studentů na příliš participativních a 'přemýšlečích' workshopech nefunguje. Je proto potřeba program více prokládat, různými jednoduššími aktivitami, aby studenti neodbíhali k jiným tématům.
- 2.) Ne všichni experti na svůj obor jsou zároveň schopni své znalosti předat. Proto je potřeba všem připomínat věkovou kategorii a doporučení ohledně formy jejich programu (např. "nechceme 1,5h. frontální přednášku.").
- 3.) Pokud jsou studenti ve skupině příliš věkově vzdálení, shledali jsme nemožné udělat pro ně program, který by pochopili mladší a byl zároveň zajímavý pro starší (a naopak). To byl hlavní kámen úrazu mnoha přednášek i programů organizace NaZemi.

Evaluace - Přírodní škola

Evaluaci na Gymnáziu Přírodní škola jsme ještě nedělali ve spolupráci s Romanem Kroufkem (viz níže). Probíhala jen zpětná vazba formou, kde studenti psali, co si z jednotlivých dnů a programů odnáší. Z těchto informací je vidět, že si minimálně něco z Klima dnů odnesli, což však neměří jejich přesvědčení, rezignaci ani motivaci k akci. Vzhledem k tomu, že byl tento program pilotní a hlavní organizátoři byli z organizace NaZemi, tak jsme takový výzkum nedělali a nemáme tedy dost dat. Soupis zpětné vazby od studentů, který vytvořili pracovníci z organizaci NaZemi však existuje a můžete si jej přečíst v Příloze 6. Vybrané odpovědi studentů z těchto Klima dnů najdete v Příloze 5.

Druhé Klima dny na Biskupském gymnáziu

Druhé Klima dny, tentokrát plně v režii spolku Telperion, se konaly na Biskupském gymnáziu (BiGy) v Českých Budějovicích 5.6 a 6.6.2023, Jirsíkova 5, 370 01 České Budějovice. Podařilo se nám lektorovat program pro 60 studentů ze sekundy a tercie. Zde jsme spolupracovali velmi úspěšně s tamním ekotýmem⁹ a spolu s ním celý program zorganizovali. Ředitel školy nejdříve navrhoval Klima dny udělat jen jednodenní. Nicméně během online hovoru se nám podařilo ho přesvědčit o přidané hodnotě vícedenního programu. Nakonec jsme se domluvili na kompromisních dvou dnech. To nás velmi potěšilo a ukázalo to na potenciál a zajímavost tohoto programu.

Na BiGy už byl program daleko propracovanější s více workshopy, participativními prvky a podobně. Bylo to ale ochuzené o značnou část řečníků, což je cenná část programu, o kterou dvoudenní Klima dny bohužel přicházejí. Dále se ukázal problém v míře složitosti představovaných témat, kterou je lepší si předem podrobně zjistit a na základě toho nastavit míru odbornosti. Často se nám stávalo, že se studenti nudili, nebo naopak nerozuměli tématu. Také se nám moc nepodařilo aktivně vtáhnout studenty do diskuse k tématu změny klimatu, nejspíše i proto, že jsme je nedokázali nalákat na nic, co by jim bylo blízké. Do dalších Klima dnů jsme se proto právě na to více zaměřili. Nakonec se ukázala také klíčová organizace dělení na menší skupiny, a také akustika místností. Když není dobře slyšet, značně se snižuje schopnost studentů udržet pozornost.

Obrázek 10 – Hra na skleníkový efekt – Klima dny BiGy – zdroj: Telperion

Zajímavé specifikum bylo, že jsme zkusili studentům nabídnout možnost anonymních otázek přes platformu Slido. Na různá místa mezi třídami byly rozmístěny QR kódy, které si mohli studenti naskenovat mobilem a napsat otázku. Tato cesta se nám ale neosvědčila a příště budeme volit spíše dotazování napřímo v rámci jednotlivých bloků programu. Na platformu otázky buďto nepřišly nebo nesouvisely s tématem. Konkrétní program jsem zaznamenal formou reportáže ze svého pohledu (viz Příloha 2).

⁹ Ekotým v tomto slova smyslu je skupina studentů, která se na své škole snaží dělat kroky k tomu, aby byla jejich škola udržitelnější. Ekotýmy mohou být jen tak a nebo mohou být zapojené do sítě ekotýmů v rámci programu Ekoškola.

Tři poučení z Klíma dnů na BiGy

(celý program viz Příloha 1)

- 1.) Prostory jsou důležité. Akustika ve společné místnosti byla velmi špatná. Bylo tak téměř nemožné udržet pozornost studentů.
- 2.) Pokud nějaká část studentů začne sabotovat a bořit program, nesnažte se s nimi zápasit. Nevěnujte se jim, protože o program nemají zájem a svou pozornost dejte raději těm ostatním.
- 3.) Je vždy lepší pracovat s menší skupinou. Na začátku těchto Klíma dnů jsme měli většinu programů naplánovanou do společné místnosti, ale ukázalo se, že rozdělení do menších skupin je lepší.

Evaluace - Klíma dny na BiGy

Evaluaci vedl na základě Google dotazníku externí evaluátor Roman Kroufek z Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Stejný dotazník byl studentům předkládán před a po programu. Použity byly dvě škály. První škála self-efficacy¹⁰, kterou vytvořil Roman Kroufek, a druhá škála klimatické naděje stažená z internetového článku Sage Journals¹¹. Jeho funkčnost tedy byla již ověřena mnoha předchozími analýzami. Obě škály však byly příliš obecné a nedostatečně konkrétně adresovaly cíle programu. Kvůli této přílišné obecnosti otázek nebyl nalezen velký rozdíl mezi pretestem (před Klíma dny) a posttestem (po Klíma dnech).

První, co se počítalo, byla tzv. reliabilita neboli spolehlivost, což znamená, jak přesně použité nástroje měří to, co mají měřit. Čím více se blíží k jedničce, tím jsou data spolehlivější. Reliabilita je dostatečně vysoká u obou škál, tj. můžeme tvrdit, že jsou dostatečně přesné pro měření námi sledovaných konstruktů/ukazatelů.

Reliabilita

	PREtest	POSTtest
Self-efficacy	0,82	0,80
Klimatická naděje	0,75	0,89

Tabulka 1 – Reliabilita evaluačních škál – Klíma dny BiGy

¹⁰ Self-efficacy je termín který vyjadřuje víru člověka, že může být úspěšný v provádění určitého úkolu. V našem případě víra, že dokáže něco udělat se změnou klimatu.

¹¹ LI, Christine a C. MONROE, Martha. *Development and Validation of the Climate Change Hope Scale for High School Students*. Online. May 16, 2017. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0013916517708325>. [cit. 2024-01-03].

Následně už se řešily samotné výsledky a rozdíly mezi PREtestem a POSTtestem.

	MPRE	MPOST	t	p-statistická významnost	d-věcná významnost
Self-efficacy	3.49	3.51	-0.17	0.43	-0,03
Klimatická naděje	3.69	3.79	-0.77	0.22	-0,11

Tabulka 2 – Evaluace porovnání pretest a posttest – Klima dny BiGy

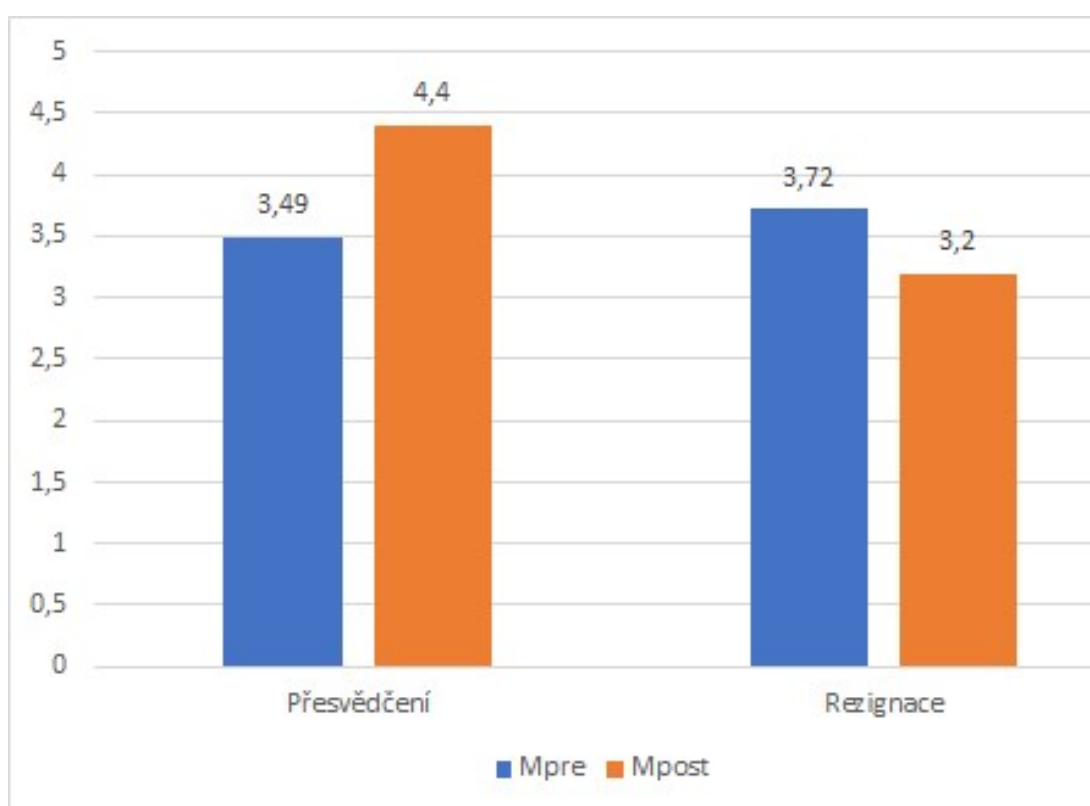

Graf 1 – Evaluace porovnání pretest a posttest – Klima dny BiGy

t = výsledek párového t-testu, toto číslo udává sílu výsledku testu, čím je číslo dál od nuly tím je silnější

p = pravděpodobnost chyby u opakovaného měření (hranice je $p = 0,05$) toto znamená, že je pravděpodobnost menší než 0,1% že to vyjde příště jinak. Jinými slovy, kdybychom to udělali celé znova, tak to vyjde s vysokou pravděpodobností stejně.

d = Cohenovo delta = věcná významnost, ta nám říká, jestli to, co jsme naměřili, se propíše do reality. Silný výsledek je vše nad 0,8, středně silný nad 0,5. Říká nám to, jestli rozdíl není jen statistický ale i věcný. V našem případě zde opravdu můžeme číst rozdíl.

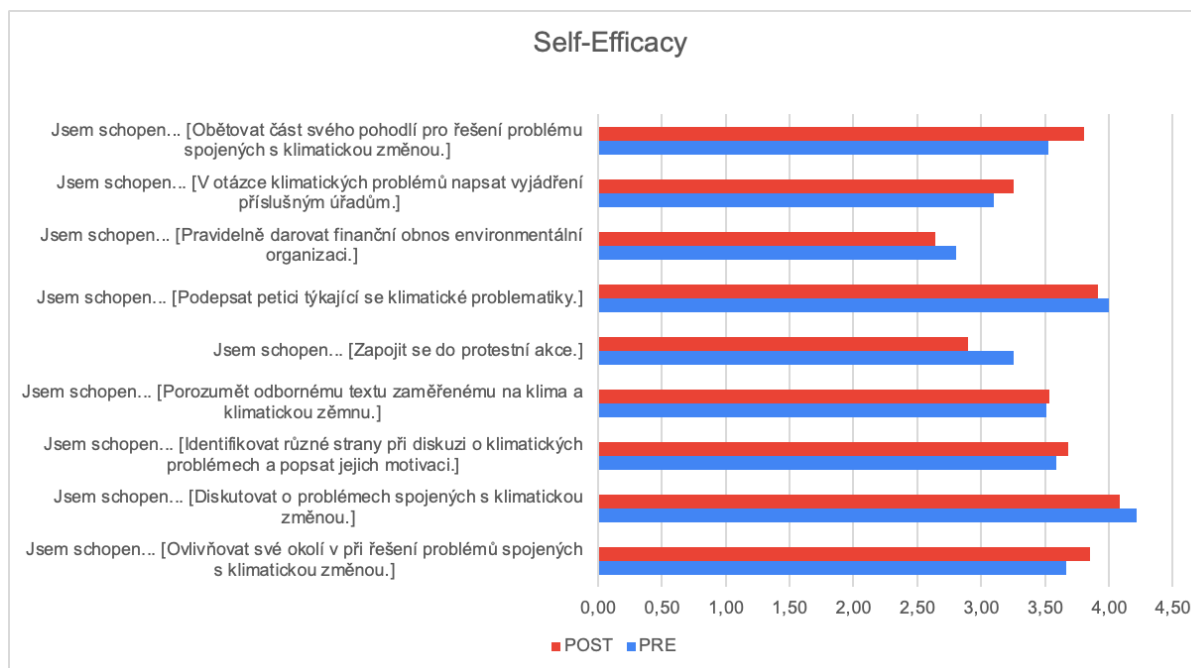

Graf 2 - Evaluace porovnání pretest a posttest – Klima dny ZŠ sv. Augustin

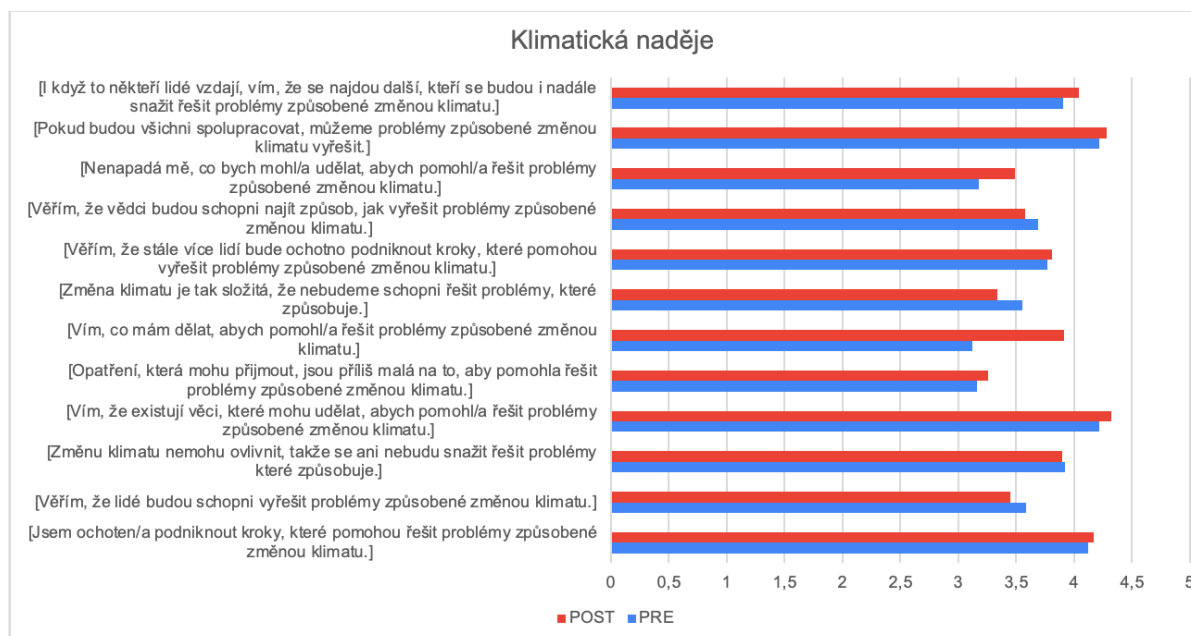
Srovnání pretestu a posttestu žádné změny nepřineslo, statistická (p) i věcná (d) významnost, mají hodnoty, které skoro vylučují významnější rozdíly mezi skupinami. Interpretace může být, že bylo málo respondentů (s vyššími počty roste přesnost), anebo nedostatečně citlivé škály, málo zaměřené na konkrétní obsah naší intervence.

Hodnota 'p' nám ukazuje kolika procentní pravděpodobnost je, že by to vyšlo jinak (tj. pravděpodobnost chyby), statisticky signifikantní jsou výsledky s $p < 0,05$. I zde je ale 43% pravděpodobnost, že by faktor self-efficacy vyšel jinak respektive 22% u klimatické naděje.

Zajímavá korelace je vidět mezi oběma aspekty, ta je $r = 0,71$, silná a kladná - čím větší mají klimatickou naději, tím vyšší mají self-efficacy.

Graf 3 – jednotlivé výsledky porovnání jednotlivých otázek škály Self-efficacy – Klima dny BiGy

Graf 4 - jednotlivé výsledky porovnání jednotlivých otázek škály Klimatické naděje – Klima dny BiGy

Signifikantní rozdíl je vidět pouze u položky Vím, co mám dělat, abych pomohl/a řešit problémy způsobené změnou klimatu ($p < 0,001$, $d = 0,66$).

Do příště jsme se rozhodli navrhnout otázky spolu s Romanem Kroufkem sami, vycházejí přesně ze záměrů programu, a to tak, aby byly citlivější a konkrétnější. Pro

doplnění evaluace mohou posloužit i konkrétní výpovědi studentů ze zpětných vazeb (viz Příloha 8).

Třetí Klima dny na Základní církevní škole sv. Augustina

Třetí Klima dny probíhaly na ZŠ sv. Augustina ve dnech 1.-3.11.2023 v kompletní třídní verzi. ZŠ sv. Augustina se nachází v Praze na adrese Hornokrčská 709/3, 14000 Praha 4 - Krč. Klima dny jsme dělali pro tři třídy, sedmou, osmou a devátou, dohromady pro 53 účastníků.

Obrázek 11 – Presentování diskusí Open Space – Klima dny ZŠ sv. Augustin – zdroj: Telperion

Před těmito Klima dny jsme opět udělali mnoho změn a vylepšení, která vzešla z posledních Klima dnů. K tomu nám velmi pomohl online hovor s Lucií Smolkovou, která již mnoho programů o klimatu pro studenty dělala a byla mimo jiné i na UN Youth summitu o klimatu v roce 2019. Ta nám dala mnoho užitečných rad. Kombinací těchto rad, chyb z minulých Klima dní a dalšího společného vymýšlení se nám podařilo vytvořit program, který proběhl na ZŠ sv. Augustina v zatím nejpropracovanější verzi, (z tohoto programu přímo vychází kapitola “Obecný program v kompletní třídní verzi”). Zajímavé na těchto Klima dnech byla návštěva České televize, konkrétně z pořadu Zprávičky. Jejich krásnou reportáž naleznete [zde](#) (ze dne 5.11).

Příprava na tyto Klima dny proběhla hladce a práce byla již zcela organizovaně rozdělena mezi jednotlivé členy spolku Telperion.

Tři poučení z Klima dnů na ZŠ sv. Augustina

(celý program viz Příloha 1)

- 1.) Je dobré působit více uvolněně a nemluvit příliš formálně. Studenti se pak s námi spíše skamarádí, což zlepší naše možnosti jim něco předat.
- 2.) Znovu jsme se přesvědčili o důležitosti zdůraznění řečníkům, že nemají dávat příliš složitou přednášku bez zapojení studentů, a že je nutné řečníkům přinášet konkrétní tipy, jak své téma představit publiku, pro které tak často třeba nepřednáší.
- 3.) Je dobré zařadit do programu pohybové a odreagovací prvky.

Evaluace - Klima dny ZŠ sv. Augustin

Evaluaci na ZŠ sv. Augustina opět dělal Roman Kroufek. Tentokrát jsme se snažili po zkušenostech z BiGy nastavit otázky tak, aby sledovaly přesně cíle programu. Přesné cíle jednotlivých částí programu jsem poslal panu Kroufkovi, a ten z nich vytvořil Google dotazník. Každá otázka měla tzv. Likertovu škálu pěti možností od 'zcela souhlasím' po 'zcela nesouhlasím' s tím, že odpovědi 'zcela nesouhlasím' byl přiřazen jeden bod a odpovědi 'zcela souhlasím' pět bodů. Pracovat se dalo bohužel pouze se souborem 30 respondentů, u kterých šlo s jistotou spárovat pretest a posttest.

Protože byl dotazník vymyšlen námi, tak bylo nejdříve potřeba zjistit, co by měl vlastně dotazník měřit. To se dělá tak zvanou faktorovou analýzou, provedenou (stejně jako ostatní analýzy) v IBM SPSS¹² statistickém programu. Při faktorové analýze¹³ se objevilo v pretestu i posttestu 8 faktorů, takže bylo třeba některé faktory nebrat v úvahu a zúžit to pouze na nejsilnější dva, které jsou pro program zároveň zajímavé a zároveň jsou dobře syceny otázkami: v našem případě se jednalo o klimatické přesvědčení a rezignaci na klimatická témata.

Následně se měřila reliabilita, tedy jak moc můžeme našemu šetření důvěřovat. Celá škála, tj. všech 25 položek dohromady má v pretestu ($\alpha = 0,77$) i posttestu ($\alpha = 0,83$) dobrou reliabilitu a můžeme ji tedy interpretovat jako celek, což ale nepotvrdila faktorová analýza, a proto byly z celého balíku 25 položek vybrány pouze ty, které sytily první dva faktory (přesvědčení a rezignaci), viz tabulka níže.

Reliabilita

	PRETEST	POSTTEST
Přesvědčení	0,86	0,91
Rezignace	0,77	0,77

Tabulka 3 - Reliabilita evaluačních škál – Klima dny ZŠ sv. Augustin

¹² IBM SPSS Statistics. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.ibm.com/products/spss-statistics>. [cit. 2024-01-03].

¹³ Faktorová analýza - Laické vysvětlení je takové, že program dokáže oddělit jednotlivé složky otázek, které sytí jednotlivé faktory. Například kdybychom měřili váhu a výšku různými metodami a následně si od škálovali určité rozpětí hodnot nějakými čísly a tato čísla zamíchali, už bychom nebyli schopni od sebe odlišit ta, která udávají výšku, a ta která udávají váhu. Přesně to faktorová analýza dokáže. Díky tomu vyčistí to, co nechceme měřit od toho, co chceme.

Srovnání – párový T-test

	M _{pre}	SD	M _{post}	SD	t	p	d
Přesvědčení	3,73	0,64	4,40	0,61	-9,13	< 0,001	-1,67
Rezignace	3,72	0,91	3,2	0,84	3,69	< 0,001	0,67

Tabulka 4 - Evaluace porovnání pretest a posttest – Klima dny BiGy

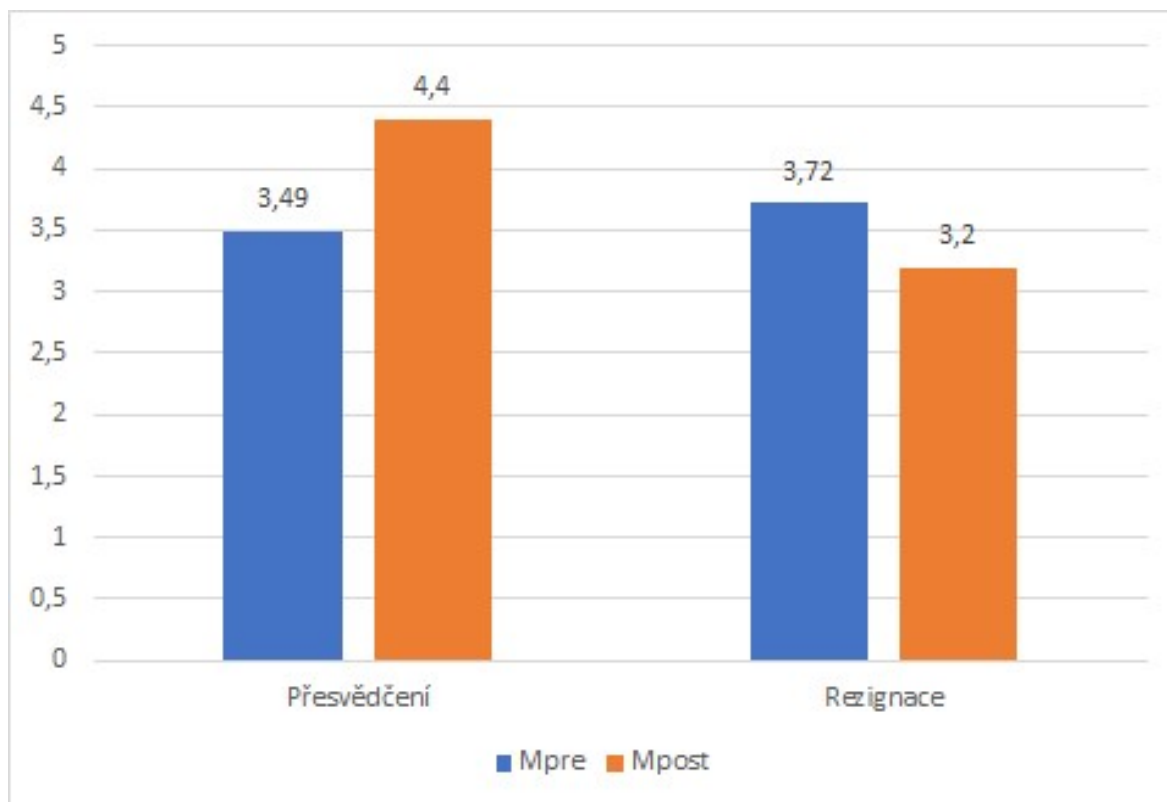
M = průměr bodů z jednotlivých otázek.

SD = směrodatná odchylka, což je rozsah v rámci kterého se většina odpovědí pohybuje (míra statistické variability).

t = výsledek párového t-testu, toto číslo udává sílu výsledku testu, čím je číslo dál od nuly tím je silnější.

p = pravděpodobnost chyby u opakovaného měření (hranice je $p = 0,05$) toto znamená, že je pravděpodobnost menší než 0,1% že to vyjde příště jinak. Jinými slovy, kdybychom to udělali celé znova, tak to vyjde s vysokou pravděpodobností stejně.

d = Cohenovo delta = věcná významnost, ta nám říká, jestli to, co jsme naměřili, se propíše do reality. Silný výsledek je vše nad 0,8, středně silný nad 0,5. Říká nám to, jestli rozdíl není jen statistický ale i věcný. V našem případě zde opravdu můžeme číst rozdíl.

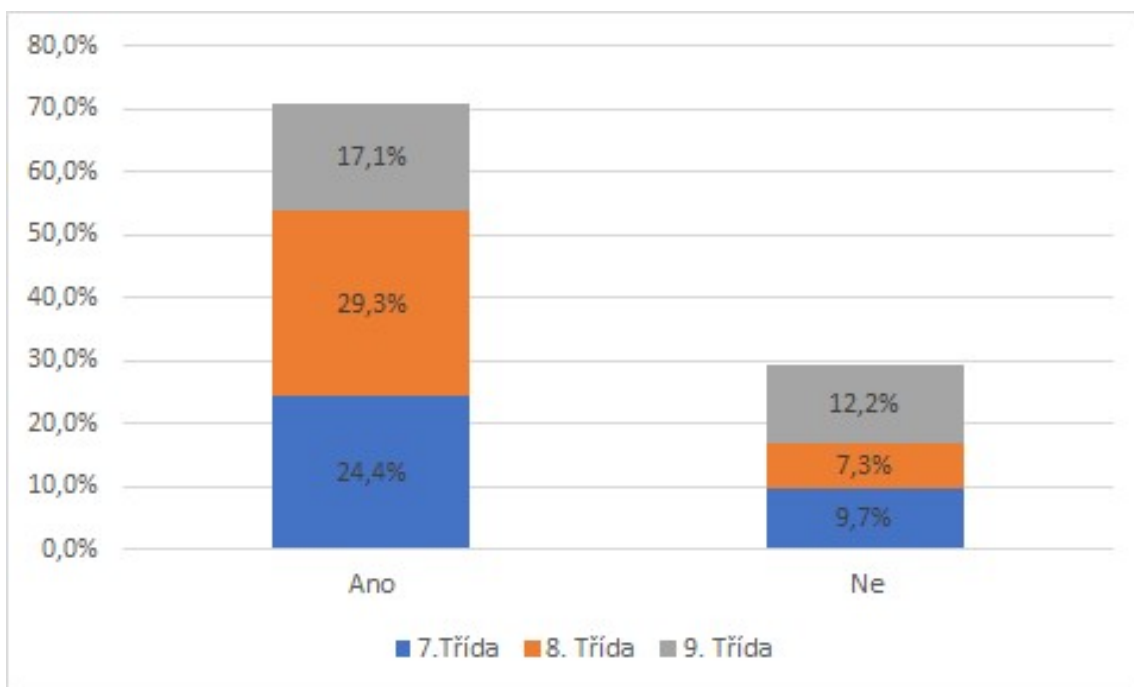
Graf 5 - Evaluace porovnání pretest a posttest – Klima dny ZŠ sv. Augustin

Závěrem lze říci, že tento test prokázal pozitivní trend směrem k cílům Klima dnů. Konkrétně data ukázala, že klimatické přesvědčení se studentům zvýšilo o 16,4% oproti stavu před programem a klimatická rezignace se snížila o 12%. Obě tyto hodnoty jsou podpořeny vysokou věcnou významností. Je obtížné říci, co je hodně nebo co je dost, nicméně nezanedbatelnou a pozitivní inklinaci, kterou výzkum ukázal, bereme jako úspěch a naplnění toho, co jsme od programu očekávali. Data dále ukázala, že díky hodnotě “p” lze říci, že pokud bychom měli podobné studenty znovu, tak by na ně měl program podobný účinek. Nelze sice říci, že by program fungoval na zcela náhodné studenty tohoto věku z ČR, ale pokud bychom měli dostatek měření a dokonale náhodnou skupinu studentů, tak bychom to říci mohli.

Pro doplnění evaluace mohou posloužit i konkrétní výpovědi studentů ze zpětných vazeb (viz Příloha 8).

Dopad po nějaké době

Dopad bezprostředně po programu je jedna věc. Druhá otázka je, jestli studenti pokračovali ve zvolené aktivitě delší dobu. Proto jsem 19.12.2023, tedy asi měsíc a půl po Klima dnech, šel zpět na ZŠ sv. Augustina ptát se studentů, jestli si něco z Klima dnů přenesli do života. První otázka byla ano/ne a druhá, co je to, co si odnesli. Výsledky byly oproti mému očekávání pozitivní, i když otázky byly v něčem problematické. Podle bližšího pohledu se totiž ukázalo, že otázku studenti občas pochopili jako to, co se dozvěděli, a ne to, co si přenesli do života ve formě změny. To jsem se ale snažil na základě popisů odhalit a přeřadit. I tak nepovažuji výsledek dotazování za zcela průkazný, avšak stále za velmi cenný a zajímavý. Pokud studenti odpověděli “Ano” na první otázku, tak v popisu byla většinou témata šetření (voda, elektřina), recyklace (plast, papír, kompost), oblečení (nakupování v second hand, vyměňování oblečení a třídění šatníku) a nakonec osvěta do svého okolí (sdílení informací na Instagramu, nebo debaty s lidmi). Výsledky ukázaly, že ze 41 přítomných studentů začalo 29, tedy téměř 3/4 (!), něco dělat. Graf 5 ukazuje i rozložení mezi třídami, kdy se ukázalo, že nejstarší ročník si toho do života přenesl nejméně, 7. a 8. třída pak velmi srovnatelně.

Graf 6 – Dopad po nějaké době – Klima dny ZŠ sv. Augustin

Klima dny píšou další kapitolu - Školní ekotým

Jednou z konkrétních aktivit, která po Klima dnech na ZŠ sv. Augustina vznikla, je školní Ekotým, který se snaží vymýšlet kroky k větší udržitelnosti fungování školy. Pod naším vedením proběhl první online hovor se studentem, který se přihlásil, že by Ekotým vedl a doufáme, že spolupráce bude pokračovat a něco se Ekotýmu podaří udělat.

Jiné klimatické vícedenní vzdělávací programy

Programů o klimatu je mnoho a každý má svá pozitiva a negativa, která se nedají navzájem porovnat. Rešerši jiných programů jsem proto zaměřil na to, jestli existuje nějaký program, který by splňoval všechny tři hlavní charakteristiky (pilíře) Klíma dnů.

První pilíř - program je na minimálně celý den až tři dny, a je tedy velmi obsáhlý a intenzivní. Druhý pilíř - program je od studentů pro studenty. Třetí pilíř - program je nabízen těm, kteří by o něj jinak sami zájem neměli.

Obrázek¹⁴ 12 – Kurz kritického myšlení v globálních tématech – zdroj: NaZemi

Brněnská organizace NaZemi dělá vzdělávací programy jak pro učitele, tak pro studenty. [Studentské programy](#)¹⁵ jsou však na kratší dobu, typicky do čtyř hodin, a zaměřují se tedy nevyhnutelně pouze na část problému, který je velmi obtížné vcelku pojmout za tak krátký čas pokud chce být veden interaktivní formou. Vzdělávací programy dělají NaZemi i pro pedagogy, kdy se jim snaží pomoci vymýšlet, jak vnášet téma přímo do výuky. Pořádají jak [dlouhodobé semináře](#)¹⁶ na mnoho hodin, tak i [kratší semináře](#)¹⁷ na několik hodin.

¹⁴ Kurz Kritické myšlení v globálních tématech 2023/24. Online. In: NaZemi. [2022]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/kalendar/kurz-kriticke-mysleni-v-globalnich-tematech-2023-24/>. [cit. 2024-01-05].

¹⁵ Klíma: změna > krize > výzva. Online. NaZemi. [cca 2020]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/klima-zmena-krize-vyzva/>. [cit. 2024-01-03].

¹⁶ Kritické myšlení v globálních tématech (80 hod). Online. NaZemi. [cca 2020]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/kriticke-mysleni-a-globalni-temata-80-hod/>. [cit. 2024-01-03].

¹⁷ Klíma jako kontroverzní téma ve výuce. Online. NaZemi. [cca 2020]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/klima-jako-kontroverzni-tema-ve-vyuce/>. [cit. 2024-01-03].

Další vzdělávací organizace je NaMysli. Ti dělají [online kurz](#)¹⁸ na změnu klimatu, složený z 12 lekcí a videí po asi 20 minutách. Dále mají deskovou hru [Terra Futura](#)¹⁹, která funguje na všechny možné kolektivy, i mimo školní.

Organizace ARPOK se věnuje globálnímu vzdělávání a zapojuje se do pořádání celoevropské akce "[Týden globálního vzdělávání](#)²⁰". Ten je každý rok zaměřen na jiné téma z oblasti klimatu. Jedná se však spíše o formu konference pro zájemce s řečníky, které se účastní i některé školy.

Skaut pořádá několik pobytových [programů](#)²¹ ty jsou však jen pro zájemce a tedy pro lidi, kteří už se v oblasti klimatu obvykle nějak aktivně angažují.

Jistě jsou i další, množství dalších klimatických programů a materiálů se dá najít například na webu [ucimoklimatu.cz](#)²².

¹⁸ *Kurz klimatické změny (e-learning) - Climate Compact*. Online. NaMysli. [cca 2022]. Dostupné z: <https://climategame.eu/elearning-platform-cz.php>. [cit. 2024-01-03].

¹⁹ *Hra o klimatu - Terra Futura*. Online. Na Mysli. [2021]. Dostupné z: https://namysli.com/hra_o_klima/terra-futura/. [cit. 2024-01-07].

²⁰ *Týden globálního vzdělávání*. Online. ARPOK. 2020. Dostupné z: https://eshop.arpok.cz/pro-pedagogy/tyden-globalniho-vzdelavani/?fbclid=IwAR2o6BszK-UI4IAwZyQ6xjKAqW2aLS6GTyT3tLeap3jinqOtAFB7xwc_hTWs. [cit. 2024-01-03].

²¹ *BADATELSKÉ KURZY přinášejí SILNÉ ZÁŽITKY, které SBLIŽUJÍ*. Online. Kaprálov mlýn. 2016. Dostupné z: <https://www.kapraluvmlyn.cz/skoly?fbclid=IwAR011TloR8PFyKgJRXxwOnEGgrlhQPte19oTdhgP9pR333Xv4Zf-wrja2WA>. [cit. 2024-01-03].

²² *Učím o klimatu*. Online. [2020]. Dostupné z: <https://ucimoklimatu.cz/>. [cit. 2024-01-03].

Závěr

Zorganizovali jsme troje Klima dny, z čehož dvoje již plně v režii spolku Telperion. Další připravujeme a studentů, kteří projdou programem, bude tedy dál přibývat. Na jednom programu Klima dnů byla i Česká televize z pořadu Zprávičky. Klima dny jsou i na webu ucimoklimatu.cz. Zároveň jsme vytvořili video o Klima dnech (viz Příloha 7), kde vše podstatné v několika minutách shrnujeme. Na základě mnoha konzultací s odborníky, např. Michalem Nekvasilem, Lucií Smolkovou, pracovníky z organizace NaZemi i mezi sebou v rámci týmu spolku Telperion, jsme vytvořili obecný program “Klima dny” a ověřili ho na dvou školách. Na to, co jsme nezvládli předem domyslet, jsme se snažili během programů pružně reagovat a pečlivě si každý program reflektovat i s nápady na zlepšení pro příště (pro reflexi jednotlivých programů u všech Klima dnů viz Příloha 1). Ze zkušeností z organizace jsme vytvořili manuál pro zájemce, jak s námi mohou Klima dny zorganizovat. Všechny cíle se tak podařilo splnit.

Na druhých a třetích Klima dnech jsme ve spolupráci s Romanem Kroufkem udělali evaluaci programu, abychom zjistili, do jaké míry může vzdělávání mladé generace prostřednictvím programu Klima dnů přispět ke zlepšení ve vnímání závažnosti a urgentnosti dopadů změny klimatu a k motivaci ke konkrétní klimatické akci. Měřili jsme právě klimatické přesvědčení a klimatickou rezignaci (opak motivace). Zatímco první evaluace na Biskupském Gymnáziu se příliš nepovedla, ta druhá na ZŠ sv. Augustina již cíle programu dobře reflektovala a jeho kvality prokázala. Evaluace ukázala jasnou inklinaci studentů ke snížení klimatické rezignace (před a po programu o 12%) a naopak ke zvýšení klimatického přesvědčení (před a po programu o 16%). Tato pozitivní inklinace mě vede k závěru, že program Klima dnů může do nezanedbatelné míry přispět ke zlepšení ve vnímání závažnosti a urgentnosti dopadů změny klimatu a k motivaci ke konkrétní klimatické akci.

Ve vzdělávacích programech je vždy důležitá forma, kterou jsme se postupně snažili co nejvíce zefektivnit. Při hodnocení, do jaké míry se nám to podařilo, vycházím z reflexí studentů (viz Příloha 8) a mého subjektivního pocitu. Na Klima dnech na BiGy se nám několik programů ‘rozpadlo’ a studenti poměrně často nedávali pozor. Na Klima dnech na ZŠ sv. Augustina jsme naopak již pozornost studentů udržet dokázali a ve zpětných vazbách se vyjadřovali daleko pozitivněji. Na základě všech těchto poznatků se domnívám, že se nám podařilo formu Klima dnů skutečně vylepšit a program se tak skutečně zefektivnil.

V celé této práci jsem se pokoušel zjistit, zda vhodně sestavený vzdělávací program skutečně může zvýšit nejen informovanost, ale i motivaci mladých lidí se angažovat ve zmírňování a přizpůsobování se změně klimatu. Jak evaluace (viz výše), tak i ‘Dopad po nějaké době’ (3/4 studentů na ZŠ sv. Augustina pokračují ve své vybrané aktivitě) ukázaly, že vzrostla motivace studentů, kteří prošli programem Klima

dnů, ke klimatické akci. Přibyly tak i desítky mladých lidí, kteří mohou přispívat k celospolečenské změně.

Program Klíma dnů není jediný vícedenní program o klimatu v Česku. Nenašel jsem však program, který by byl tak intenzivní a obsáhlý, který by byl vrstevnický vedený a který by tak aktivně pronikal do jiných sociálních 'bublin', do kterých se zatím témata změn klimatu významněji nedostalo. Bylo by problematičké tvrdit, že žádný takový program neexistuje, ani že pilíře, na kterých jsou Klíma dny vystavěny, jsou ty nejdůležitější. Myslím si však, že v kombinaci zmíněných tří pilířů (viz výše) je program Klíma dnů v Česku unikátní.

Svémi přáteli ze školy jsem byl za rok 2022 nominován na prestižní environmentální cenu Josefa Vavrouška za tzv. Ekozásek roku. [Nominován](#)²³ jsem byl především za program Klíma dny, ale i za celkovou práci ve spolku Telperion. Dostal jsem se do užšího čtyřčlenného finále a o ceně byl se mnou napsán i [rozhovor](#)²⁴.

Vzdělávání a motivování lidí je nejistá cesta ke změně. Je to ale nutný předpoklad velké systémové změny. Nedělám si iluze, že vzdělávací program Klíma dny je nejlepší, nebo že by měl sílu otočit veřejné mínění o klimatu v Česku. Jsem si ale přesto jistý, že má smysl. Již proběhlých tří Klíma dnů, se zúčastnilo dohromady 214 studentů. Není to číslo, které by umožnilo výraznou změnu, každý z nich, ale může nabyté informace šířit dál do svých kruhů, čímž se může číslo velmi rychle násobit. Proto doufám s celým Telperionským týmem, že se nám podaří připravit program Klíma dnů ještě pro mnoho dalších studentů a že se časem třeba začne šířit i bez našeho zapojení. Samotní nositelé systémové změny sice nejsme, ale kapku v moři přinášíme a můžeme jen doufat, že tak budou činit i další.

²³ *Cena Josefa Vavrouška - nominace a komentáře - Jakub Nekvasil. 2023. Dostupné také z: https://docs.google.com/document/d/1M_IQT7vWtmt0TI9wL3no5A_aeJZ1myj6AKmpkj0e1s/edit?usp=sharing.*

²⁴ *Mladí jdou často jen po velkých věcech, říká organizátor Klimatických dní. Online. Nadace Partnerství. 2023. Dostupné z: <https://www.nadacepartnerstvi.cz/Co-delame/Projekty/Environmentalni-Cena-Josefa-Vavrouska/Aktuality/Mladi-jdou-casto-jen-po-velkych-vecech,-rika-organ>. [cit. 2024-01-03].*

Obrázek 13 – Společná fotka členů Telperionu – Klima dny BiGy - zdroj: Telperion

Seznam zdrojů

1. KRAJHANZL, Jan, Tomáš CHABADA, Renata SVOBODOVÁ, Ondřej KÁCHA, Jáchym VINTR a Adéla BECKOVÁ. *České klima 2021* [online]. Joštova 218/10, 60200 Brno-město, Česko, 2021 [cit. 2024-01-02]. Dostupné z: <https://webcentrum.muni.cz/media/3331473/czklima2021.pdf>. Kolektivní výzkum. Katedra environmentálních studií FSS MU ve spolupráci s Green Dock, z.s.
2. Otočení veřejného mínění je, když se napříč věkovým a sociálním spektrem společnosti změni názor a akce na určité téma, v tomto případě změny klimatu.
3. Greenwashing je snaha firem, politiků či korporací přesvědčit pomocí PR kampaní, že jsou šetrní k životním prostředí a že podporují řešení změn klimatu i když tomu tak ve skutečnosti není. Je to strategie, jak si udržet zákazníky/voliče kterým na otázce Životního prostředí a klimatu záleží. Příkladem Greenwashingu můžou být například benzinové pumpy nabarvené na zeleno, což je častá barva environmentalismu.
4. MŠMT. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Online. Červen 2023. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>. [cit. 2024-01-03].
5. JESTŘÁBEK, Martin a , NaZemi. *OpenSpace metodika*. Červen 2022. Dostupné také z: https://docs.google.com/document/d/1-RU83GuXeYY61epoE_CZ8xYIIQeihDc2J6UP23VjmSM/edit?usp=sharing.
6. KOZLOVÁ, Ludmila. *Tři pilíře angažovanosti (klima-přednáška od Ludmily Kozlové)*. Online. Dostupné z: https://youtu.be/7EgQwP_kXus?si=8u8dtjfXBxKioTET. [cit. 2024-01-03].
7. *Climate Fresk*. Online. 2018. Dostupné z: <https://climatefresk.org/>. [cit. 2024-01-03].
8. JESTŘÁBEK, Martin a , NaZemi. *OpenSpace metodika*. Červen 2022. Dostupné také z: https://docs.google.com/document/d/1-RU83GuXeYY61epoE_CZ8xYIIQeihDc2J6UP23VjmSM/edit?usp=sharing
9. Ekotým v tomto slova smyslu je skupina studentů, která se na své škole snaží dělat kroky k tomu, aby byla jejich škola udržitelnější. Ekotýmy můžou být jen tak a nebo mohou být zapojené do sítě ekotýmů v rámci programu Ekoškola.
10. Self-efficacy je termín který vyjadřuje víru člověka, že může být úspěšný v provádění určitého úkolu. V našem případě víra, že dokáže něco udělat se změnou klimatu.
11. LI, Christine a C. MONROE, Martha. *Development and Validation of the Climate Change Hope Scale for High School Students*. Online. May 16, 2017. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0013916517708325>. [cit. 2024-01-03].
12. IBM SPSS Statistics. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.ibm.com/products/spss-statistics>. [cit. 2024-01-03].
13. Faktorová analýza - Laické vysvětlení je takové, že program dokáže oddělit jednotlivé složky otázek, které sytí jednotlivé faktory. Například kdybychom měřili váhu a výšku různými metodami a následně si od škálovali určité rozpětí hodnot nějakými čísly a tato čísla zamíchali, už bychom nebyli schopni od sebe

- odlišit ta, která udávají výšku, a ta která udávají váhu. Přesně to faktorová analýza dokáže. Díky tomu vyčistí to, co nechceme měřit od toho, co chceme.
14. *Kurz Kritické myšlení v globálních tématech 2023/24*. Online. In: NaZemi. [2022]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/kalendar/kurz-kriticke-mysleni-v-globalnich-tematech-2023-24/>. [cit. 2024-01-05].
 15. *Klíma: změna > krize > výzva*. Online. NaZemi. [cca 2020]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/klima-zmena-krize-vyzva/>. [cit. 2024-01-03].
 16. *Kritické myšlení v globálních tématech (80 hod)*. Online. NaZemi. [cca 2020]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/kriticke-mysleni-a-globalni-temata-80-hod/>. [cit. 2024-01-03].
 17. *Klíma jako kontroverzní téma ve výuce*. Online. NaZemi. [cca 2020]. Dostupné z: <https://nazemi.cz/klima-jako-kontroverzni-tema-ve-vyuce/>. [cit. 2024-01-03].
 18. *Kurz klimatické změny (e-learning) - Climate Compact*. Online. NaMysli. [cca 2022]. Dostupné z: <https://climategame.eu/elearning-platform-cz.php>. [cit. 2024-01-03].
 19. *Hra o klimatu - Terra Futura*. Online. Na Mysli. [2021]. Dostupné z: https://namysli.com/hra_o_klima/terra-futura/. [cit. 2024-01-07].
 20. *Týden globálního vzdělávání*. Online. ARPOK. 2020. Dostupné z: https://eshop.arpok.cz/pro-pedagogy/tyden-globalniho-vzdelavani/?fbclid=IwAR2o6BszK-UI4IAwZyQ6xjKAqW2aLS6GTyT3tLeap3jnqOtAFB7xwc_hTWs. [cit. 2024-01-03].
 21. *BADATELSKÉ KURZY přinášejí SILNÉ ZÁŽITKY, které SBLIŽUJÍ*. Online. Kapráluv mlýn. 2016. Dostupné z: <https://www.kapraluvmlyn.cz/skoly?fbclid=IwAR011TloR8PFyKgJRXxwOnEGgrlhQPte19oTdhgP9pR333Xv4Zf-wrja2WA>. [cit. 2024-01-03].
 22. *Učím o klimatu*. Online. [2020]. Dostupné z: <https://ucimoklimatu.cz/>. [cit. 2024-01-03].
 23. *Cena Josefa Vavrouška - nominace a komentáře - Jakub Nekvasil*. 2023. Dostupné také z: https://docs.google.com/document/d/1M_IQT7vWtmt0TI9wL3no5A_aeJZ1m_yj6AKmpkj0e1s/edit?usp=sharing
 24. *Mladí jdou často jen po velkých věcech, říká organizátor Klimatických dní*. Online. Nadace Partnerství. 2023. Dostupné z: <https://www.nadacepartnerstvi.cz/Co-delame/Projekty/Environmentalni-Cena-Josefa-Vavrouska/Aktuality/Mladi-jdou-casto-jen-po-velkych-vecech,-rika-organ>. [cit. 2024-01-03].

Seznam Příloh

- Příloha 1 - Reflexe a poučení z jednotlivých programů
- Příloha 2 - Reportáž z Klíma dnů na BiGy z mého pohledu
- Příloha 3 - Letáček „Zorganizujte Klíma dny s námi“
- Příloha 4 - Co o Klíma dnech říkají členové Telperionského týmu
- Příloha 5 - Konkrétní odpovědi studentů Gymnázia Přírodní Škola
- Příloha 6 – Zpětná vazba Klíma dny – Přírodní škola – od NaZemi
- Příloha 7 - [Video](#) Klíma dny
- Příloha 8 - Komentáře studentů Klíma dny Bigy a ZŠ sv. Augustína
- Příloha 9 - Fotografie

Přílohy

Příloha 1 - Reflexe a poučení z jednotlivých programů

První Klima dny na Gymnáziu Přírodní škola

Členové NaZemi, kteří s námi spolupracovali - [Medailonek každého z nich](#)

Program

Pozn. normální písmo je popis programu a kurzívou je pak moje hodnocení nebo poučení. Text s kurzívou berte zde prosím s rezervou, nebyl to náš program a jsme hodně vděční, že jsme se z něho mohli poučit. Proto vše psané kurzívou je spíše náš pohled na věc a poděkování za to co nás NaZemi naučili.

1. den: úvod a OpenSpace

31.10.22, 08.00-13:30

8:00-8:30	<u>Úvod</u> Na úvod bylo představení pracovníků z Nazemi ve velké místnosti a další organizační věci spolu s plánem dne. Jako hlavní bylo ale představit cíl, programu, proč tady jsme, co si máme odnést a podobně. <i>Úvod byl zvládnutý dobře a je velmi podobný až do teď co se týká obsahu, liší se jen metodami představování a ve finální verzi je tam ještě přidána pasáž na zjištění zájmu.</i>
8:30-9:00	<u>O klimatické změně, krizi, výzvě - Evokace</u> Tázání se, co studenty v tématu napadá. <i>Po zkušenosti se zapojením studentů jsme tuto část vyřadili a zastoupili programem na vybírání OpenSpaců.</i>
9:00-9:10	<u>Pauza</u>
9:10-9:50	<u>O klimatické změně, krizi, výzvě - Teoretický vstup</u> Prezentace pro všechny s cílem sladit informační základ. Téma bylo představeno ze všech možných úhlů od fyzikálního přes, společenský, historický a ekonomický až po politický úhel. Vysvětlovalo se, co by se stalo, kdyby se některé z kontextů

	<p>pominuli. V rámci toho se pokryly i důležité pojmy, které jsou pro pochopení klíčové.</p> <p><i>Tato část je z informačního hlediska nutná, tedy nějaká informační, aby měli studenti nutný základ. Nicméně z hlediska edukativního je velmi špatně zvolená metoda a potenciál toho, že si někdo něco odnese z 40ti minutové přednášky pro 80 lidí frontálně je relativně malá. Naši strategií je studenty rozdělovat na menší skupinky, aby byla výuka osobnější a zároveň zapojit v ideálním případě do hry nějaký workshop, jako třeba workshop "Climate fresk", nebo participativní hru o změně klimatu prokládanou edukativními, ale hezky názorně zpracovanými videi. Pokud by už byla prezentace pro všechny, tak by musela být maximálně osobní a navázaná na zcela konkrétní věci. Poučení také přišlo z hlediska toho, že lektor musí dávat maximálně objektivní pohled na věc a nikoli se snažit studentům dát své názory. Pokud s nimi totiž studenti nesouhlasí, tak se zavřou do sebe, ze zkušenosti tohoto bloku, a poté už je velmi těžké jim něco předat.</i></p>
9:50-10:05	<u>Pauza</u>
10:05-10:20	<p><u>OpenSpace - Metodika</u></p> <p>Představuje se metodika a jak to celé bude probíhat.</p> <p><i>Převzali jsme v celém formátu a nic jsme neměnili, až na to, že jsme studenty rozdělili na menší skupiny do více tříd a vysvětlovali jim to zvlášť, to je ale jen detail a díky moc za inspiraci.</i></p>
10:20-10:50	<p><u>OpenSpace - generování témat</u></p> <p>V této části nastává klíčová pasáž OpenSpacu, kdy si studenti na základě zájmu a odpovídání na otázku co mě nejvíce pálí, formulují témata na debaty. V tomto případě se studenti rozdělili na 4 skupiny po 20ti a následně ještě do skupin po 5ti, ve kterých přemýšleli o jakých tématech by je bavilo diskutovat. Na papíry A4 pak psali, vždy velkým písmem otázku a pod to garanta (student, který je za téma "zodpovědný"). Na posledních pár minut přišli všichni zpět do velké místnosti a podobná témata se slučovali, až se nakonec z těch nejoblíbenějších vybrali dvě sady pro dva bloky OpenSpace.</p> <p>Toto jsme přebrali úplně až na to, že v našich programech většinou cílíme na jeden blok OpenSpace.</p>
10:50-11:10	<u>Pauza (výběr témat)</u>

11:10-11:55	<p><u>OpenSpace: Blok 1</u></p> <p>Když si studenti vybrali téma, které je nejvíce zajímalo, tak se u něj zastavili a v kruhu nad ním debatovali. Byl vybrán jeden zapisovatel, který všechny myšlenky sumíroval na flipchart, na jehož základě potom diskusní skupina prezentovala přede všemi své závěry.</p>
11:55-12:05	<u>Pauza</u>
12:05-12:50	<p><u>Open Space: Blok 2</u></p> <p>Obdobný jako blok 1.</p>
12:50-14:10	<u>Oběd + rezerva</u>
14:10-14:40	<p><u>Sdílení z bloků</u></p> <p>Flipcharty které si studenti vytvořili během OpenSpace debat, tak byli rozprostřené v prostoru a během tohoto času se mohli ostatní na jejich ztvárněné myšlenky koukat + tam taky vždy zůstali dva z té debaty a ostatním představovali co na plakátu je.</p> <p><i>Obsah této pasáže jsme zachovali do dalšího programu, ale změnili jsme metodu, která nebyla tvořena takovouto "galerií", ale nechali jsme jednotlivé skupiny své poznatky z debat prezentovali před všemi.</i></p>
14:40-15:10	<p><u>Závěr</u></p> <p>Na závěr dne se formulují otázky na řečníky do druhého dne a také se říkají informace co se bude další den dít.</p> <p><i>Ten v prvním dnu teď vůbec nemáme.</i></p>

2. den: tematické balíčky

Na jednotlivé balíčky bylo třeba toho mnoho připravit, vše začínalo u výběru řečníků a tematického rozdělení, které jsme udělali na velmi obecná 4 témata s nemožností přebíhání z jednoho na druhý. Je klíčové řečníky oslovovat zcela minimálně měsíc předem spíš dříve. Domluvit s nimi co za téma přesně by chtěli a byli schopni odprezentovati a dát jim kontext celého programu, co už studenti vědí, kolik jim bude a podobně. Na samotné akci se osvědčilo určit garanta na jednotlivé balíčky, který věděl kdy, kdo kam má přijít, co potřebuje atd.

Koncept zvaní expertů jsme zachovali i pro další Klima dny, ale rozhodli jsme se to více rozložit v rámci programu, protože jsme dostali ve zpětné vazbě, že to bylo moc nahuštěné.

Co se týká jednotlivých řečníků, tak drtivá většina byli velmi dobří a studenty jejich povídání bavilo. Příště ale budeme určitě řečníky více upozorňovat na to jakou složitost přednášky nastaví, což se u některých řečníků úplně nepovedlo.

Kdo byl mezi řečníky na prvních Klima dnech?

Pro rozhovory s nimi viz stránky telperion.cz/klimaticke-dny/

1. balíček: Adaptace

8:00 - 8:45	<u>Miroslav Trnka</u> Miroslav Trnka je šéfem programu Intersucho, který měl online přednášku o důvodu sucha a povodní a jejich návaznosti na změnu klimatu.	
8:45 - 9:15	<u>Přestávka</u>	
9:15 -13:30	<u>Jiří Malík</u> Jiří Malík, předseda spolku Živá voda, měl krátkou prezentaci o modelu Živá krajina a následně ukazoval studentům v terénu prvky na zadržování vody v krajině.	

2. balíček: Mitigace

8:00 - 11:00	<u>Oldřich Sklenář</u> Oldřich Sklenář, člen Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) měl prezentaci o energetice a obnovitelných zdrojích.	
11:00 - 11:30	<u>Přestávka</u>	

11:30 - 13:30	<p><u>Vratislav Filler a Zuzana Poláková</u></p> <p>Vratislav Filler a Zuzana Poláková, ředitel a členka spolku AutoMat měli krátkou přednášku o dopravě ve městech a následně i exkurzi po městě na téma cyklo dopravy a snižování automobilového provozu.</p>	
---------------	---	---

3. balíček: Vize

8:05 - 9:35	<p><u>Katarína Kováčová</u></p> <p>Katarína Kováčová, členka organizace NaZemi měla program o ekologické ekonomii a vizi nerůstu.</p>	
9:35 - 9:40	<p><u>Přestávka</u></p>	
9:40- 11:10	<p><u>Karolína Břinková</u></p> <p>Karolína Břinková, členka organizace Slowfemme měla přednášku a diskusi o udržitelné módě.</p>	
11:10 - 11:30	<p><u>Přestávka</u></p>	
11:30 - 14:00	<p><u>Kristýna Mrkvičková</u></p> <p>Kristýna Mrkvičková, členka organizace Kokoza měla přednášku a následně workshop o kompostování a výrobě kompostérů.</p>	

4. balíček: Politicko- environmentální

8:00 - 8:45	<u>Magda Středová a Magda Snítilová</u> Magda Středová a Magda Snítilová, členky organizace Fridays for Future, měly program o studentském aktivismu	
8:45 - 9:00	<u>Přestávka</u>	
9:00 - 11:00	<u>Anna Kárníková</u> Anna Kárníková, šéfka organizace Hnutí Duha, měla program o tom jak prosazovat environmentální zákony ze stran nevládních organizací.	
11:00 - 11:30	<u>Přestávka</u>	
11:30 - 13:30	<u>Magdalena Davis</u> Magdalena Davis, spolupředsedkyně strany Zelení, měla program na prosazování environmentálních zákonů ve vládě jako politik.	

3. den: reflexivní

02.11.22, 10.00-13:30

Dle reflexí byl třetí den ze všech dnů z mého pohledu nejméně povedený a nejvíce se táhnul. Jednalo se v podstatě jen o reflexi a sdílení balíčků z předešlého

dne. Bylo to pojato z mého pohledu příliš participativně s tím, že se studenti museli stále nad něčím zamýšlet stále psát pro sebe nějaké otázky a nedařilo se udržet jejich pozornost, protože jim to nepřipadalo jako něco důležitého. V průběhu byl také krátký blok na to, jak se dá zapojit.

Myslím, že program by byl skvělý pro účastníky, kteří se o téma už zajímají, ale ne pro ty, kteří ne. V našem programu se objevují obě tyto části, ale ve zcela jiném poměru, reflexi jsme téměř eliminovali a nechali na ní celkově jen asi 30 min. Naopak část jak začít klimatickou akci a jak se zapojit, tomu věnujeme téměř celý třetí den...

10:10 - 10:20	<u>Úvod - plán a případné dotazy</u>
10:20 - 11:20	<p><u>Sdílení z balíčků</u></p> <p>Formou po jednotlivých skupinách, kteří představují ostatním co se dozvěděli odnesli, co jim přišlo zajímavé a podobně.</p> <p><i>To jsme my do našeho programu vůbec pak nedali, protože to studentům moc nepředávalo, z toho co jsme vypožovali.</i></p>
11:20 - 11:30	<u>Pauza</u>
11:30 - 12:00	<p><u>Akce</u></p> <p>Studenti si měli napsat 5 otázek co měli z OpenSpaců na co navazovalo povídání o tom co se dá dělat dál, do kterého se však bohužel studenti moc nezapojovali.</p> <p><i>Jak již zmiňuji výše, tuto část jsme velmi prodloužili a udělali daleko sofistikovaněji viz finální program.</i></p>
12:00 - 12:10	<u>Pauza</u>
12:10 - 13:10	<p><u>Reflexe Klima dnů</u></p> <p>Na začátku si studenti říkali pocity neboli, jak se v tom tématu cítí. Dále jaké to pro ně bylo a co se dozvěděli. Na konec probíhalo volné psaní o tom jak s tím každý naloží.</p> <p><i>Tuto část jsme zcela vyřadili, protože jsme jí neshledali pro drtivou většinu studentů užitečnou. Nahradili jsme jí krátkým zamyšlením nad klimatickým žalem a reflexí formou online formuláře.</i></p>
13:10 - 13:30	<u>Závěr</u>

	<p>Na závěr už proběhla jen zpětná vazba, vyměňování kontaktů a rozloučení.</p> <p><i>Tuto část jsme zachovali, jen jsme jí zkrátili.</i></p>
--	---

Druhé Klima dny Bigy - 5.6 a 6.6

1. Den

<p>8:00 - 8:45</p>	<p><u>Úvod - přivítání a představení</u></p> <p>Rozhodli jsme se věnovat relativně dlouhý čas představování a úvodu s cílem, aby se s námi studenti dokázali ztotožnit a abychom se dostali na jejich úroveň. Ideálně byli něco jako jejich kamarádi. Forma byla zvolena a inspirována DOTEK kempem od organizace Sever.</p> <p>Každý z účastníků o sobě vybral dvě fakta, která se potom vyvolávala do prostoru a studenti museli odhadnout/tipnout ke komu se nejvíce hodí a přijít tomu člověku. Pak se řekne správná odpověď a říká se další fakt než se všechny projedou.</p> <p>To se nám neosvědčilo ze dvou důvodů. Za prvé byla špatná akustika a bylo špatně slyšet a také bylo moc lidí, kteří se toho účastnili. Na DOTEK kempu to fungovalo, ale bylo daleko méně lidí menší prostor a lidé s větším zájmem, to vše hrálo roli v rozhodnutí takovou formu představení nahradit do příště jinou.</p> <p>Inspirace na novou formu přišla z rozhovoru s Lucií Smolkovou, která absolvovala program v Americe o klima vzdělávání. Smysl nám dávalo představení vlastního příběhu, který může být inspirací a vtažením do tématu.</p> <p>Na to následovalo představení programu prvního dne, aby studenti věděli co je čeká. Forma byla volena promítání programu na plátno a jednoduše povídací představení.</p> <p><i>Na lepší formu jsme nepřišli a tak s největší pravděpodobností vydrží i do příště s lehkými úpravami.</i></p>
<p>8:45 - 8:55</p>	<p><u>Vyplnění Predotazníku</u></p> <p>Pasáž čistě pro nás, kterou zachováme i příště, slouží na následnou evaluaci a zhodnocení proběhlých Klima dnů stejně jako nápady na zlepšení. Na konci Klima dnů je druhý dotazník se stejnými otázkami, jejichž porovnáním vychází výsledek co je dobře a špatně, respektive jak program studeny posunul.</p>

8:55 - 9:00	<u>Pauza</u>
9:00 - 9:20	<p><u>Kahoot</u></p> <p>Přes platformu Kahoot jsme vytvořili kvíz obecných otázek na téma změn klimatu všech možných témat. Studenti byli rozděleni do menších skupin a pro vítěze co odpověděli na nejvíce otázek správně byly symbolické ceny.</p> <p><i>Díky tomuto kvízu jsme mohli snadno poznat jaké jsou znalosti studentů v tématu a díky tomu nastavit hladinu složitosti v dalších blocích. Všechny účastníky to taky bavilo, takže nebyl důvod do příště měnit.</i></p>
9:20 - 9:50	<p><u>Jak funguje klimatická změna</u></p> <p>Zvolena byla forma videa, které se ale ukázalo být moc složité a pro děti nepochopitelné. Na to následovala hra představující skleníkový efekt. Ta byla zas ale moc jednoduchá a kvůli špatné akustice prostoru konání moc nefungovala. Jednalo se o hru o skleníkovém efektu kde studenti hráli jednotlivé součásti systému (paprsky kyslík, co2, atp.).</p> <p><i>Do příště zvolíme jistě jiné video, může být i anglické které pustíme bez zvuku a budeme česky komentovat. Ze zkušenosti se ukázalo, že často studenti nemají ani základy skleníkového efektu takže je potřeba znalostní hladiny sladit od začátku. Hru o skleníkovém efektu bychom zachovali, ale v místnosti s více prostorem a méně lidmi, také bude potřeba lépe připravit a budeme v ní účinkovat i my jako lektori, aby to lépe fungovalo.</i></p>
9:50 - 10:00	<u>Pauza</u>
10:00 - 10:40	<p><u>Prezentace - Proč je to důležité</u></p> <p>Hlavním cílem prezentace je, aby si studenti uvědomili důležitost problému. Představujeme tam proto zkušenost z historie, kdy vypouštění fosilních paliv znamenalo velké vymírání druhů. Spolu s tím i aktuální věci a to především tzv. body zvratu neboli při jakých oteplení jaké ekosystémy nepůjdou již zachránit a povedu k jistému zhroucení. Jedná se téměř přesně o tuto prezentaci, kterou jsme původně připravili pro kampaň obyčejného hrdinství v rámci programu ekoškola.</p>

	<p><i>Rádi bychom alespoň zkrácenou verzi zachovali, protože nám přijde důležité, aby studentům alespoň na tu chvíli přešel mráz po zádech nad vážností situace, jako nám co se tomu věnujeme přechází stále.</i></p>
10:40 - 10:50	<u>Pauza</u>
10:50 - 11:05	<p><u>OpenSpace - co to je</u></p> <p>Vysvětlení spíše co se bude dít, které se ukázalo být na moc dlouho a probíhalo v jedné velké místnosti, což snižovalo pozornost studentů.</p> <p><i>Vysvětlení je samozřejmě potřeba, ale uděláme ho kratší jen na 5 minut a už se studenty v rozdělených místnostech.</i></p>
11:05 - 11:50	<p><u>Vybírání témat na OpenSpace</u></p> <p>Po vysvětlení OpenSpacu se rozdělilo 60 studentů do třech tříd po 20 a v nich ještě v menších skupinách po 5 ve kterých dostali položeno sérii otázek s cílem pomoci jim přijít na to o jakých tématech by chtěli debatovat. První otázka byla: “Co se vám honí hlavou a co ve vás rezonuje z toho co jste se dozvěděli?”</p> <p>Následně jsme se jich už ptali na to, jaká témata by navrhovali a vysvětlili jim jak je formulovat. Z každé skupiny mělo vzejít okolo tří témat. Každé z nich mělo hlavní nadpis případně doplnění podnadpisem a jméno garanta, který chce téma přinést. Bylo třeba studentům dát papíry a fixy kam to mohli napsat. Mezi studenty jsme chodili a když zmínili oblast zájmu, tak jsme se je snažili dovést ke konkrétním tématům.</p> <p><i>Tuto část zachováváme dle výše popsaného formátu jen s úpravou podle počtu studentů a se snahou o větší smíšenost kluků a holek.</i></p>
11:50 - 12:05	<p><u>Pauza (výběr témat)</u></p> <p>Během pauzy jsme témata dopilovali a podobné sloučily do jednoho. Nadpisy jsme napsali na flipcharty a řekli studentům, že si mohou vybírat, které téma chtějí spolu s informací času kdy debatní blok začínal.</p>
12:05 - 12:45	<p><u>OpenSpace - blok 1</u></p> <p>Když si studenti vybrali téma, které je nejvíce zajímalo, tak se u něj zastavili a v kruhu nad ním debatovali. Byl vybrán jeden zapisovatel,</p>

	<p>který všechny myšlenky sumíroval na flipchart, na jehož základě potom diskusní skupina prezentovala přede všemi své závěry.</p>
12:45 - 12:55	<u>Pauza</u>
12:55 - 13:10	<p><u>Sdílení z bloků</u></p> <p>Závěry z bloků byli v jednotlivých skupinách odprezentovány přede všemi v kostele (naše největší místnost). Mířili jsme na čas 3 minuty na prezentaci, ale v reálu byla průměrná doba jedné prezentace okolo 5 min.</p> <p><i>Tento formát bude zachován, nebo může být nahrazen formátem tzv. galerie, což znamená, že se na zem položí flipcharty a zůstanou u nich jen dva co prezentují výsledky a ostatní mohou mezi nimi volně chodit.</i></p>
13:10 - 13:30	<p><u>Závěr</u></p> <p>Prostor na závěrečné dotazy a reflexe formou teploměru (jak vysoko dáš ruku tak moc se to líbilo). Shrnuli jsme den a zopakovali co jsme se dozvěděli.</p>

2. Den

8:00 - 8:05	<p><u>Úvod</u></p> <p>V úvodu je cílem pouze znovu se ráno přivítat, představit program a naladit se na skupinu.</p>
8:05 - 8.20	<p><u>Opakování prvního dne</u></p> <p>Prostřednictvím série otázek připomenout předchozí den a také základní informace zopakovat.</p> <p><i>Koncept otázek se osvědčil a tak bude zachován. Byl doplněn ale o hodnocení pomocí živé škály. Studenti se pohybují z jednoho extrému do druhého na základě toho, jak s tvrzením souhlasí. Osvědčilo se nám dávat studentům i symbolické ceny.</i></p>
8.20 - 8:30	<u>Pauza</u>
8:30-10:00	<u>Blok řečníků</u>

	<p>Michal Nekvasil - Simulace jednání vlády o tom, klimatické legislativy.</p> <p>Rozálie Haškovcová - Udržitelná móda</p> <p>Martin Střelec - Zadržování vody v krajině</p> <p><i>Ukázalo se, že studenti rádi i několik minut po konci přednášky často diskutují s řečníkem a proto byl zvolen formát půlhodinové přestávky/diskuse po přednáškách. Zároveň bylo ustoupeno od koncentrování řečnických bloků do určitého úseku a upřednostnilo se jejich rozprostření do celého programu.</i></p>
10:00 - 10:10	<u>Pauza</u>
10:10 - 10:40	<p><u>Zmapování problému</u></p> <p>Studenti se rozdělili do 12 skupinek po max. 5 a v nich problém řeší. Přemýšleli nad tím kdo ho ovlivňuje a uvědomují si klíčovou roli jednotlivce. Pracovní list viz Obr. 1</p> <p><i>Program fungoval podle plánu.</i></p>
10:40 - 10:50	<u>Pauza</u>
10:50 - 11:15	<p><u>Prezentace - Tři pilíře</u></p> <p>Probíhala formou 25 min prezentace ve společné místnosti. Cílem bylo ujasnit to, jak funguje provázanost mezi politiky, firmami a jednotlivci a jak se dá zapojit na osobní sdílecí a občanské úrovni do řešení konkrétního problému. Pro bližší představu viz. natočenou prezentaci.</p> <p><i>Vymstila se nám špatná akustika kostela a prezentace byla málo slyšet. Také by se dala trochu zkrátit .</i></p>
11:15 - 11:30	<p><u>Organizace</u></p> <p>Stále ještě ve společné místnosti byla prezentace na jednotlivé organizace zabývající se environmentální tematikou v Česku.</p> <p><i>Prezentace byla dostatečně energická a studenty zaujala. Do příště přidáme některé další organizace.</i></p>
11:30 - 11:35	<u>Pauza</u>

11:35 - 11:55	<p><u>Aktivita - kroky k řešení</u></p> <p>V rámci této aktivity si již studenti ve skupinách psali, jak se ten jejich dříve vybraný problém dá řešit na osobní sdílecí a občanské úrovni.</p> <p><i>Program fungoval dobře a vyplatilo se nám nedělat ho ve velké společně místnosti, ale přesunout ho do tříd. Také ho do příště zkrátíme, jelikož studenti potom již ztráceli pozornost.</i></p>
11:55 - 12:10	<p><u>Pauza</u></p>
12:10 - 12:25	<p><u>Sdílení z kroků k řešení</u></p> <p>Sdílení probíhalo v rámci jednotlivých tříd a do dalších Klima dnů se nezměnilo.</p>
12:25 - 12:50	<p><u>Jak se zapojím + sdílení</u></p> <p>Během této části se už každý student samostatně zaměřoval na svojí aktivitu, kterou chce dělat. Svou aktivitu si zapisovali do pracovního listu (viz Obr. 2).</p> <p><i>Tento program je vždy jen pro část studentů. Pro některé je velmi užitečný a pro jiné zase vůbec. I pro tu část studentů, kteří to vezmou vážně nám to dává smysl dělat a proto do příště neplánujeme měnit.</i></p>
12:50 - 13:00	<p><u>Pauza</u></p>
13:00 - 13:20	<p><u>Diskuse - kdo jak se zapojí</u></p> <p>Cílem tohoto bloku bylo nabídnout studentům rovnou šanci spojit se s námi a začít své zapojení.</p> <p><i>Nehodnotím program pozitivně. Studenti neměli rovnou zájem se aktivně zapojit a proto to příliš nefungovalo. Do dalších Klima dnů nahradíme.</i></p>
13:20 - 13:30	<p><u>Zamyšlení nad klima žalem + Závěrečné slovo</u></p> <p><i>To se v zásadě podařilo a do příště necháme. Možná jen trochu zkrátíme čas.</i></p>

3. Klima dny – ZŠ sv. Augustin

1.Den

1.11.2023

08.00-8.50	<u>Úvod</u>
08.50 - 09.00	<u>Pauza</u>
09.00 - 09.10	<u>Video - Změna klimatu</u> Video bylo v pořádku a studentům vhodně přineslo základní povědomí o změně klimatu. <i>Jediné co je potřeba si pohlídat jsou technické detaily internetové připojení atp. v některých třídách s tím byli dílčí problémy.</i>
09.10 - 09.30	<u>Kahoot</u> Kahoot proběhl podle plánu a studenty opět bavil. Jako ceny bylo rozdáno pár Telperionských placek na památku. <i>Do příště není důvod měnit.</i>
9:30 - 9:35	<u>Pauza</u>
9.35 - 9.45	<u>OpenSpace - představení systému</u> Vše proběhlo podle plánu a do příště není důvod měnit.
9:45 - 10:15	<u>OpenSpace: témata</u> Vybírání témat proběhlo v pořádku a vyfiltrovala se témata, která skutečně měla výborný debaťní potenciál. <i>Celkově jsme na tomto programu nenašli důvod ke změně. Jediné bylo, že v některých třídách se skončilo zákonitě trochu dříve a tak pro příště program o pár minut zkrátíme.</i>
10:15 - 10:25	<u>Pauza</u>
10:25 - 12:25	<u>Climate fresk</u> Tento program měl na Klima dnech premiéru. Probíhal dohromady se všemi ve společné místnosti a byl netradičně až po výběru OpenSpace a to z důvodu zájmu ČT o natočení části programu na pořad Zprávičky (epizoda 5.11). Na žíněnkách v tělocvičně se

	<p>skupiny maximálně po 8 lidech snažili seřadit karty klimatické mozaiky za sebe od příčin po důsledky. Karty byly z juniorské verze. Program byl koncipován na 2 h. Prvních 40 minut probíhalo skládání karet. Druhých 40 minut probíhalo spojování. Pro lepší pochopení viz reportáž. V posledních 40 minutách jsme společně spojovali karty dospělácké fresky, abychom ukázali další a složitější zákoutí klimatického systému a rozšířili studentům znalosti.</p> <p><i>Premiéru programu hodnotím velmi pozitivně. Problémem byla třetí část, která očividně studenty již tolik nebavila, protože téma bylo velmi podobné a často dost složité na pochopení. Proto do příště těchto 40 minut plánujeme nahradit jiným programem. Zlepšení očekávám i s lepší zkušeností lektorů s facilitováním této hry, což není jednoduchá činnost a mnozí z nás to dělali poprvé.</i></p>
12.25 - 12.35	<u>Pauza - (výběr témat)</u>
12.35 - 13.20	<p><u>OpenSpace: Blok 1</u></p> <p>Klasický OpenSpace blok, kde měli studenti příležitost debatovat o tématech, která si dříve vybrali.</p> <p><i>Tentokrát vše fungovalo velmi dobře a vhodná byla i motivace do práce z toho, že jsme jim řekli, že to budou prezentovat další den přede všemi.</i></p>
13.20 - 13.30	<p><u>Reflexe</u></p> <p>Reflexe byla vhodná a proběhla formou teploměru. Studenti zvednou ruku do určité výšky na základě toho jak moc souhlasí s daným výrokiem.</p> <p><i>Shodli jsme se na tom, že takové reflexe trvají opravdu chvilku a jsou pro nás velmi dobrou zpětnou vazbou, proto bychom je do příště rádi dělali častěji.</i></p>

2.Den

2.11.2023

8.00 - 8.05	<p><u>Úvod</u></p> <p>Cílem bylo představit plán dne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. smysl dne (ponoření do konkrétních oblastí řešení) 2. plán toho dne 3. Přivítání co vás napadá - slido + nabídnout diskusi
8.05 - 8.20	<p><u>Opakování z prvního dne</u></p> <p>Studentům byly pokládány série výroků, na které odpovídali podle souhlasu zvednutím ruky (úplně nahoře zcela souhlasím, úplně dole vůbec nesouhlasím). Otázky byly typu. Dokážu vysvětlit co je změna klimatu. Dokážu vysvětlit souvislost změny klimatu a činností člověka atp.</p> <p><i>Program jsme hodnotili jako velmi přínosný a i skvělou zpětnou vazbu pro nás.</i></p>
8:20 - 9:00	<p><u>Prezentování témat z bloku OpenSpace</u></p> <p>Během 40 minut měla každá skupina 3 minuty na odprezentování svého tématu a mezi skupinami byla vždy minuta na otázky případně náš komentář k tématu, kterým jsme se snažili vždy doplnit a obohatit povídání skupin.</p> <p><i>Všechny skupiny se dostali na řadu a věříme, že tím, že to museli ze sebe "dostat" a říct o tom svým spolužákům, tak si to i lépe zapamatovali.</i></p>
9.00 - 9.10	<p><u>Pauza a přesun do tříd na řečníky</u></p>
9.10 - 11.00	<p><u>ŘEČNÍCI 1,5 h program + 20 min rezerva</u></p> <p>Bloky řečníků jako obvykle sklidili úspěch a i se osvědčilo zlepšení z posledních Klima dnů a to přidat za každý blok řečníků 20 min pauzu, aby měli řečníci čas flexibilní a studenti měli čas na otázky a neformální diskusi s řečníkem. Naši řečníci byli Jiří Bruthans, který měl program o čistém mase, Josef Bartl, který měl program na zadržování vody v krajině a konečně Pavel Kuchař, který měl program na elektromobilitu.</p>

	<p><i>Program byl v celku úspěšný, ale opět nám řečníci připomněli, že jim máme připomínat, aby byl program co nejvíce workshopový a interaktivní. Někteří z nich měli totiž stále 1,5 hodinové přednášky, které zkrátka dětem moc nedali.</i></p>
11.00 - 12.50	<p><u>ŘEČNÍCI 1,5 h program + 20 min rezerva</u></p> <p>I druhý program řečníku proběhl výborně. Našimi hosty byli Johana Trejtnar s Tadeášem Pospíšilem, kteří měli program o Fridays for Future a jak si zorganizovat akci, Michal Nekvasil, který měl program na simulaci jednání vlády a Viktorie Seifrtová, která měla program na oceány a jejich roli ve změně klimatu.</p> <p><i>Programy byly dobře zorganizované i načasované, je jen potřeba dobře kontrolovat techniku, protože technické problémy se u jednoho řečníka vyskytly.</i></p>
12:50 - 13:30	<p><u>Diskuse proč to neřešit</u></p> <p>Cílem tohoto bloku je zkusit se podívat na vnitřní motivaci studentů respektive co jim blokuje aktivně se zapojit do řešení změn klimatu ať už na jakékoliv úrovni. Důvody mohou být od lenosti a nezájmu, až po nevíru v najití řešení a podobně. V rámci tohoto programu si studenti vybrali jeden tento argument, se kterým nejvíce souhlasili. Následně se skupiny pospojovali a nejdříve první druhé a pak druhá první se snažili vyvrátit při diskusi všechny jejich argumenty a tím odblokovat jejich vnitřní blok.</p> <p><i>Prakticky byl tento program velmi složitý a tím, že studenti nad takovými věcmi nikdy nepřemýšleli tak měli málo argumentů a jejich diskuse jsme vedli spíše my. Do příště jistě myšlenku tohoto bloku zachováme, ale určitě v jiném provedení. Například divadelní ztvárnění a podobně.</i></p>

3. Den

3.11.2023

8.00 - 8.05	<u>Úvodní slovo</u>
8:05 - 8.25	<u>Dopady osobních akcí</u>

	<p>Na začátku prvního dne jsme studentům řekli, že se mají pokusit během následujících dvou dnů udělat něco jinak ve svém životě, co by přispělo k řešení změn klimatu. V rámci tohoto bloku jsme od nich tyto kroky sbírali. Postupně nám říkali, co se jim podařilo, nebo co by navrhovali udělat. Pro jednotlivé kroky, jsme se rychle snažili hledat hodnoty spotřebovaného Co2 nebo spotřebované vody. Na konci jsme všechno sečetli a řekli studentům, kolik se ušetřilo vody a vypuštěného Co2 dané hodnoty jsme přirovnali k něčemu představitelnému. Studenti si tak uvědomí, že mnohé kroky v jejich osobním životě skutečně mají smysl měnit.</p> <p><i>Program hodnotím velmi pozitivně. Studenti měli skutečně na tvářích udivené výrazy, co takové malé změny v osobním životě mohou znamenat. Do příště máme nicméně naplánovaných pár změn. Rádi bychom to udělali jako soutěž mezi týmy. Kdo vymyslí nejvíce věcí jak udržet svůj život. Dále bude potřeba připravit tabulka s číselnými hodnotami dopadů jednotlivých akcí. Abychom byli zkrátka lépe připraveni a rychlejší při hledání dopadů.</i></p>
8:30-9:00	<p><u>Mše za zemřelé</u></p> <p>Tyto Klima dny byli v době dušiček a protože jsme byli na křesťanské škole, tak měli v rámci školy studenti mši za zemřelé.</p>
9:00-9:05	<u>Pauza a přesun na řečníky</u>
9:05 - 10:45	<p><u>ŘEČNÍCI 1,5 h program + 20 min rezerva</u></p> <p>I třetí program řečníků proběhl relativně dobře. Našimi hosty byli Jenyk Hofmeister, profesor z FZÚ který měl program o biodiverzitě lesa, dále Veronika Murzynová z CDE která měla program o energetické transformaci a nakonec Rozálie Haškovcová, která už na druhých Klima dnech skvěle odvedla program na udržitelnou módu.</p> <p><i>Program byl zorganizovaný dobře a všichni řečníci dorazili. Malý problém nastal s tím, že dva programy byli o poznání kratší než ten třetí, jelikož řečníci spoléhali na dlouhou návaznou diskusi. Také byl velký převis na jednom programu a rozložení nakonec což nebylo úplně ideální a na některé řečníky bylo opravdu málo lidí.</i></p>
10.45 - 10.55	<u>Pauza</u>
10.55 - 11:15	<u>Zmapování problému</u>

	<p>Při tomto programu je cílem, aby si studenti uvědomili co ovlivňuje nějaký jimi vybraný environmentální problém. Na základě pracovního listu (viz Obr. 1) si studenti napíšou čeho se problém týká a co a jak ho ovlivňuje. Měli by zhruba dojít k tomu, že problém ovlivňují jednotlivci, prodejci/firmy a politici. Ti by si měli uvědomit klíčovou roli jednotlivce v systému. Studenti udělali malé skupiny cca. po třech a v nich pracovali.</p> <p><i>Fungovalo to velmi dobře a do příště není důvod měnit.</i></p>
11:15- 11:25	<p><u>Pauza</u></p> <p>Během pauz se nám osvědčilo dělat pohybové aktivity. Studenty to baví a odreagují se.</p>
11:25 - 11:45	<p><u>Prezentace - Tři pilíře</u></p> <p>Probíhala formou 20 min prezentace ve společné místnosti. Cílem bylo ujasnit to, jak funguje provázanost mezi politiky, firmami a jednotlivci a jak se dá zapojit na osobní sdílecí a občanské úrovni do řešení konkrétního problému. Pro bližší představu viz natočenou prezentaci.</p> <p>Bylo velmi těžké ještě s horší akustikou tělocvičny udržet pozornost studentů, ale ve výsledku se to celkem podařilo. Proto do příště pravděpodobně nebudeme měnit, pokud se nám nepodaří vymyslet nějakou interaktivnější pohybovací formu.</p>
11.45 - 12:00	<p><u>Organizace</u></p> <p>Stále ještě ve společné místnosti byla prezentace na jednotlivé organizace zabývající se environmentální tematikou v Česku.</p> <p><i>Prezentace byla dostatečně energická a měla i interaktivní prvky. Do příště do ní dodáme instagramové účty a další možnosti skrz které mohou být studenti s organizacemi dál v kontaktu.</i></p>
12:00 - 12:10	<p><u>Pauza + přesun do tříd</u></p>
12:10 - 12:25	<p><u>Aktivita - kroky k řešení</u></p> <p>V rámci této aktivity si již studenti ve skupinách psali, jak se ten jejich dříve vybraný problém dá řešit na osobní sdílecí a občanské úrovni.</p>

	<p><i>Od minulých Klima dnů byl čas na tuto aktivitu zkrácen a ukázalo se, že to fungovalo velmi dobře. Program byl hezky flexibilní a dal se časově upravovat abychom ve všech třídách končili zhruba stejně.</i></p>
12.25 - 12.30	<p><u>Sdílení z kroků k řešení</u></p> <p>Během několika minut, každá skupina představila co měli za nápady k řešení jejich environmentálního problému. Cílem bylo, aby se mohli studenti od sebe navzájem inspirovat.</p> <p><i>Od minulých Klima dnů jsme zrušili program, kdy studenti korzovali i mezi jinými třídami a inspirovali se tímto způsobem. Nešlo to ale držet dobře pod kontrolou a studenti často ztráceli pozornost a odbíhali k jiným věcem. Proto nám tato verze přijde lepší.</i></p>
12.30 - 12.35	Pauza
12.35 - 13:05	<p><u>Jak se zapojím + sdílení</u></p> <p>Během této části se už každý student samostatně zaměřoval na svojí aktivitu, kterou chce dělat. Svou aktivitu si zapisovali do pracovního listu (viz Obr 2).</p> <p><i>Tento program je vždy jen pro část studentů. Pro některé je velmi užitečný a pro jiné zase vůbec. I pro tu část studentů, kteří to vezmou vážně nám to dává smysl dělat a proto do příště neplánujeme měnit.</i></p>
13:05 - 13:15	<p><u>Dotazník</u></p> <p>Evaluační dotazník část čistě pro nás. pro víc informací viz výsledky v kapitole "Evaluace".</p>
13.15 - 13.20	<p><u>Zamyšlení nad klimatickým žalem</u></p> <p>Program zase jen pro některé studenty, kterých se téma skutečně dotklo. Nicméně jsme ho velmi zkrátili v podstatě jen na řečení informace, že klimatický žal je něco normálního co jsme měli i mnozí z nás. Nabídli jsme případným zájemcům možnost nás kontaktovat, kdyby měli v tomto ohledu nějaký problém.</p>

	<p><i>Program jsme omezili jen na 5 min a ukázalo se to jako velmi správné rozhodnutí, které do příště nebudeme měnit.</i></p>
13.20 - 13.30	<p><u>Zhodnocení + reflexe</u></p> <p>Na závěr jsme prošli "lepíky" které jsme na začátku od studentů dostali a ukázali, že jsme na všechny odpověděli. Pak už byl jen krátký evaluační teploměr o celých Klíma dnech a závěrečné motivační slovo.</p> <p><i>Zde plánujeme vše zachovat.</i></p>

Příloha 2 – Reportáž z Klíma dnů na BiGy z mého pohledu

Jakub Nekvasil

16.6.2023

Klíma dny na BiGy 5.6 – 6.6

Úvod:

S týmem Telperionu jsme měli skvělou možnost naučit 60 dětí z sekundy a tercie na Biskupském Gymnáziu v Českých Budějovicích něco více o klimatu a pomoci jim najít svou roli v tomto velkém a komplexním příběhu naší doby. V našem hvězdném týmu byla tentokrát Lída, Adam, Majda, Damia a Já (Kuba). Program se skládal, ze tří částí, nejdříve proběhlo otevření otázek o klimatu v rámci systému OpenSpace, následně měli studenti možnost seznámit se a získat inspiraci od třech různých expertů v různých oblastech a nakonec jsme se jim snažili ukázat, jaký je jejich vztah k životnímu prostředí a klimatu a jak by třeba i oni mohli přispět k jeho řešení. Byli jsme dost motivovaní a myslím, že i dobře připravení. Byla to ale naše druhá zkušenost, pro mnohé první a hlavně poprvé v novém formátu, kdy si většinu přednášek děláme sami. Bylo to ale zrádné a zádrhelům, jak to tak už ve vzdělávání bývá jsme se bohužel nedokázali vyhnout. Jak to bylo s prostory? Jaké programy děti oslovily nejvíce? Kde byli organizační chyby? Přečti si vše ve vypravovaném programu a nech se provést složitostí a krásou Klíma dnů.

Průběh akce:

V neděli jsme postupně doráželi na místo Damia, Lída a já už kolem páté, v šest jsme mohli jít na internát a i si omrknout prostory školy, kde budeme mít následující ráno od osmi program. Na večer jsme šli do místní klubovny a když se k nám kolem osmé respektive desáté přidali Majda a Haku tak jsme si dali krátkou organizační poradou. Tak byla naše sestava kompletní a mohli jsme pohodově ulehnout na internátu hned vedle školy, který pro nás zařídila jedna žákyně BiGy a vedoucí tamního ekotýmu

Kája, která s námi na celé akci spolupracovala a domlouvala všechny praktické věci co byli potřeba se školou.

Vstávali jsme na snídani dříve abychom mohli ještě vše před osmou hodinou ranní připravit. Rozlepili jsme na chodbách předem vytisknuté programy i s časy přestávek a QR kódy s možností pro studenty přidat otázku na online platformu. Pak to začalo a jelo ráz na ráz. V 8.00 jsme začínali úvodem, představením a programem. To šlo celkem dobře i když už začali jisté skupinky na sobě ukazovat, že to s nimi nebudeme mít lehké. Po vyplnění evaluačního Predotazníku následovala od 9:00 pasáž, ve které jsme si byli docela jistí, tedy alespoň já. Tím byl Kahoot, online hra na hádání otázek o klimatu. Ten děti prostě baví a to se i potvrdilo a podařilo se nám získat jejich koncentraci. Toho jsme hned využili a mohli přejít, k trochu nudnější avšak velmi důležité části programu a tou je vysvětlení skleníkového efektu a to pomocí videa a potom taky hry. To se nám tolik nepovedlo, ale důvodem taky bylo, že jsme to museli mít v kostele, protože to bylo jediné místo, kam se všech 60 lidí vejde a byla tam hodně špatná akustika. Po tomto nezdaru už to však odsýpalo. Volitelný blok prezentací buď o bodech zvratu a proč je změna klimatu problém, nebo co dělá ekotým na škole za projekty. OpenSpace, kde si studenti vybrali téma a následně se o něm za naší pomocné facilitace bavili. Po nasdílení už byl konec prvního dne a na závěr jsme si dali jen rychlou reflexi s dětmi a rozpustili je domů.

Překvapilo mě jak unavený jsem byl. V každém případě, jsme si dali zasloužený hodinový odpočinek a vyrazili i s flipchartem a fixami do kavárny udělat velkou presenční Telperionskou poradu. Byla tam s námi i Kája a tak nám taky řekla své dojmy z prvního dne. Porada byla úspěšná a zreflektovali jsme chyby z prvního dne připravili se na další i jsme probrali organizační Telperionské věci. Večer ještě přijeli dva řečníci na druhý den, kteří se ubytovali na internátu. Šli jsme spát brzo, protože plýtvat s energií

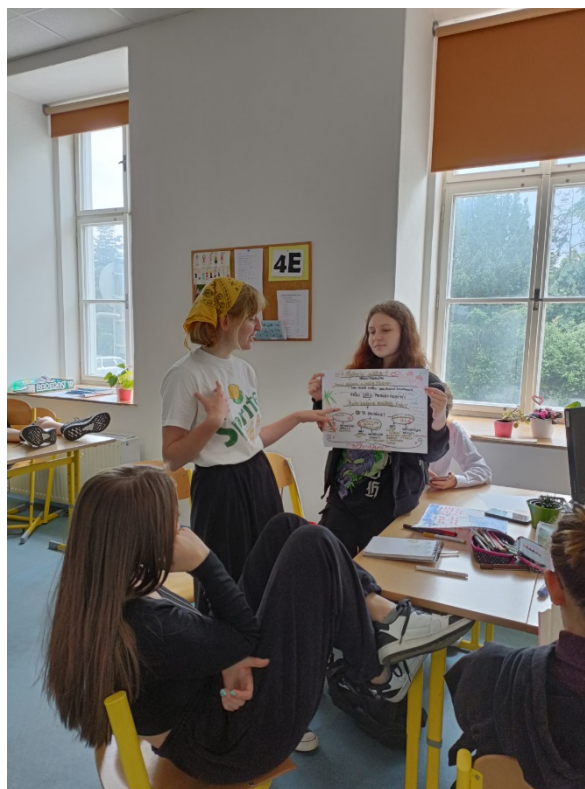

jsme fakt nemohli. Ráno už jsme měli vše naučené a tak jsme mohli spát trochu déle než normálně. První půlhodina po osmé ranní složila hlavně na rozeřádání hlav dětem pro experty. Nechali jsme je odpovídat na otázky ze včera nebo si prohlédnout plakáty ze včerejších OpenSpace programů. Od 8:30 do 10:00 měli studenti možnost výběru mezi třemi experty. Pan Martin Štřelec přijel prezentovat o zadržování vody v krajině. Michal nekvasil dorazil s prezentací o politických dohodách, s tím, že s dětmi udělal i simulaci jednání vlády. Jako Třetí dorazila Rozálie Haškovcová se svým workshopem o udržitelné módě. Mohli jsme si dvě hodinky odpočinout a každý si užít prezentaci od jednoho řečníka, který ho zajímal. Tento blok zdá se děti zaujal a tak jsme mohli přejít na poslední velkou část programu a tou bylo, pomoci dětem najít svou roli v příběhu změny klimatu. Po zkušenosti z prvního dne jsme naštěstí byli dost chytří a dělali co nejvíce věcí v malých skupinkách mimo prostor kostela. Tento blok měla ve své režii především Lída. Na začátek aktivita na zmapování problému. Jeho zařazení do systému tzv. třech pilířů (osobní, systémový, politický). Prezentace o organizacích v Česku kde se dá zapojit, v režii Majdy a nakonec vymýšlení vlastní aktivity, jako takový snad výstup z naší akce. Po vyplnění dotazníku už jsme jen řekli motivační slovo a mohli doufat, že naše dvou denní snažení zanechalo v dětech alespoň malý dopad.

Závěr:

Byla to skvělá zkušenost a věřím, že ne poslední. Z chyb se poučíme a vrátíme se silnější a třeba i v silnější sestavě, protože se k nám připojilo pár dalších členů. Díky BIGy a těšíme se příště na začátku Listopadu na ZŠ sv. Augustina, tentokrát v Praze.

Za Telperion Jakub Nekvasil

Příloha 3 – Letáček zorganizujte Klima dny s námi - odkaz [zde](#)

Klimatické dny

Proč vzdělávat o klimatu?

Klimatická změna je zcela aktuální a její příznaky, ať už si to chceme nebo nechceme přiznat jsou všude po světě. My jako mladší generace na této planetě budeme žít samozřejmě déle a je v našem zájmu, jak teď zabereme a nenecháme řešení klimatické krize jen na dospělých, protože v mladých lidech je síla a my ji teď ukážeme! Je to v našem vlastním zájmu a na nás.

Jakub 17 let

Formát klimatických dnů

Program je vždy rozdělen do tří částí. Ideální je tedy zorganizovat klimatické dny ve třech dnech. Možný jsou ale i jeden či dva dny.

1. část

- Úvod o klimatické změně
- Otevření základních otázek systémem OpenSpace
- Aby studenti přemýšleli o problému
- Vymýšleli vlastní řešení

2. část

- Představení jednotlivých témat
- Pozvání expertů
- Podle zájmu studentů zaměření na jednotlivá témata více do hloubky

3. část

- Reflexe toho co se dozvěděli
- co za akce mohou začít dělat
- sdílení informací z jednotlivých balíčků z předešlého dne

Kapacita programu

Klimatické dny je možný zorganizovat pro skupinu do 100 studentů

Z našich zkušeností je ale optimální počet něco okolo 60 účastníků

Proč klimatické dny v tomto formátu?

Klimatické změně můžete pomáhat téměř vším o co se zajímáme. Základem je, že nemusíte chtít řešit klimatickou krizi, stačí abyste chtěly aby byla klimatická krize vyřešena. Následně už můžete využít to, co vám jde a baví abyste řešení přispěli.

Tento formát klimatických dnů, zaměřen na volitelnost a na možnost výběru témat, aby si každý mohl najít to co ho baví.

Kolik to bude stát?

Klimatické dny děláme z přesvědčení, že to je správné a velmi důležité. I tak ale nelze opomenout náklady spojené s organizací, ať už finanční prostředky nebo čas, který věnujeme přípravě Klimatických dnů pro Vás. I přes tyto výzvy věříme, že cena **150 Kč na účastníka za den** je velmi příznivá a jsme přesvědčení, že hodnota, kterou poskytujeme, je mnohem větší než částka. Jsme však otevření debatě, protože nechceme, aby se cena stala problémem, kvůli kterému by se akce nemohla uskutečnit.

Zorganizujte klimatické dny s námi !

Chtěl by sis je zorganizovat i na tvé škole nebo na škole kterou znáš?
To je skvělá zpráva! Rádi Ti s tím pomůžeme.

1. Vytvoř si tým

Hlavní organizátor: Student, který má vizi, řeší koncept klimatických dnů, spolupracuje s námi
Spolupracovník: Ideálně učitel, který tyto nápady prosazuje ve vedení školy, pomáhá s posiláním oficiálních mailů od školy a řeší rozpočet.

Bonusové: Tým filmařů na zaznamenání klimatických dnů

2. Kontaktuj nás!

Nenecháme tě v tom samotného již jsme klimatické dny organizovali, máme jistě zkušenosti a jsme schopní z našich zdrojů zajistit program na první a třetí den. Pomůžeme Ti vymyslet koncept. A propojíme tě s řečníky, se kterými už jsme mluvili.

Můžete prostřednictvím emailu: info@telperion.cz
nebo telefonem - Jakub Nekvasil +420 776 859 998.

3. První společná schůzka

Po tom co nás kontaktujete se domluvíme na on-line schůzce. Tam dohodneme nejdůležitější věci jako datum klima dnů, počet studentů, místo školy, o kolika denní program máte zájem atp. Tak abychom na základě těchto informací byli schopní sestavit program klima dnů přesně na míru pro vás.

4. Co za řečníky?

Na základě prezentace o možnostech témat zjistíte u studentů zájem o témata a napíšete nám podle domluvy ze Společného meetu 1 určitý počet témat o kterých by se studenti chtěli dozvědět více, abychom mohli na ně pozvat řečníky.

5. Druhá schůzka

Probereme program, který jsme připravili a ujasníme si co změnit a co doladit.

6. Třetí schůzka

Těsně před akcí, abychom se domluvili na praktických věcech ohledně případného financování (Jak je to s financemi viz. kapitola financí).

7. Klima dny můžou začít

Příloha 4 - Co o Klima dnech říkají členové telperionského týmu

Damia

Na mé základní škole v sedmé třídě jsme na Den země zpracovávali na plakáty environmentální témata a moje skupina zpracovávala téma “palmový olej” a díky tomu jsem se dozvěděla spoustu informací a říkala jsem si, že by bylo skvělé, kdyby takový program byl delší s více tématy. A to jsou vlastně Klima dny. Je mi ctí být součástí takového projektu, který mi dává smysl a učí studenty základních škol a víceletých gymnázií o klimatu z více úhlů pohledu a pojímá toto téma jako celek. Obrovskou výhodou je to, že program vedeme my studenti pro jen o pár let mladší žáky, díky tomu můžeme využívat spíše kamarádský přístup v učení, který je podle mě lepší. Kromě toho, že na konci dnů odcházím nabitá energií, tak si odvážím i nové znalosti v tématech, které otevřou sami studenti, nebo tématech, s kterými vystoupí přímo řečníci na svých blocích.

Lidu

Klima dny vnímám jako unikátní koncept náhledu do změny klimatu právě díky jeho komplexitě. Studenti získají plnohodnotný náhled od úplného počátku přes pochopení jevů, příčin a důsledků klimatické změny, zamyslí se i nad sociálními aspekty a z různých úhlů promyslí cestu, která by k udržitelnosti mohla vést. Mou srdcovou stránkou našeho programu je naděje a směřování k řešení, ve kterém si každý může najít svou roli v cestě k udržitelnosti. Nevím, jestli někde na světě existuje takto intenzivní a souvislá snaha vzdělávat o změně klimatu uchopitelně, ještě k tomu od studentů pro studenty.

Marky

Klima dny na ZŠ sv. Augustina byly moje první Klima dny. Jsou pro mě možnost jak vzdělat ostatní, tak i sama sebe a to rovnou v několika ohledech. Učím se pracovat s lidmi, naslouchat, diskutovat, případně argumentovat a vnímat různé úhly pohledu, organizovat, rozhodovat se a případně i improvizovat. Klima dny pro mě byly úžasná zkušenost a už se těším na další.

Majda

Pro mě jsou Klima dny v první řadě něco co mě baví a naplňuje. Myslím si, že jsou jedinečné, protože je děláme právě my, studenti, tím pádem téma dokážeme skvěle předat dětem, které jsou jen o pár let mladší než my. Dokážeme se vcítit do jejich pohledu na věc. Zároveň je to také velká zodpovědnost. Ale možná právě ta zodpovědnost je pro mě určitá výzva. Přes Klima dny se učím dovednosti, které budu potřebovat nejen v budoucím zaměstnání...organizace, spolupráce, komunikace, mluvený projev atd. Z Klima dnů si vždy odvezu i nové znalosti v oblasti změny klimatu, ať už od dětí nebo dalších členů Telperionu.

Adam

Klima dny považuji za obohacující koncept, který přibližuje studentům problematiku změny klimatu poutavou a aktuální formou. Zároveň prostřednictvím odborníků bez podsunovaného názoru tak, jak se na změnu klimatu a krizi diverzity dívá věda a různé obory lidského působení. Jsem rád, že jsem se práce na projektu mohl zúčastnit a také za to že vznikl. Považuji za velice důležité novým generacím přiblížit problematiku ekologie, která není jako taková plně zapojena do předmětů studia a naučit je tak vnímat ekosystémy ve kterých žijeme za důležité a hodnotné, aby si dokázali utvořit názor jak s nimi nakládat.

Příloha 5 - Konkrétní odpovědi studentů z Př. Š.

1.Den

Jaká klíčová otázka vás po dnešku napadá? (Jak byste formulovali problém?)

Jakým způsobem udělat pro planetu nejvíce za nynějších finančních zdrojů, a nebo jak získat větší finanční zdroje pro boj s klimatickou krizí. Problém je, že aby se klimatická krize začala zpomalovat, musí se změnit opravdu hodně věcí. Toho lze dosáhnout tak, že velké množství lidí začne dělat malé kroky, nebo méně lidí/vlád do toho dá velké množství peněz. (což samozřejmě nepřímo vede k lidem dělat malé kroky)

Napadlo mě, jestli už není příliš pozdě s klimatickou krizí něco dělat.

Mohu jako já nevládný jedinec něco změnit? Jak na tuto situaci reagovat?

K čemu jsou radikální protesty aktivistů? Kaše na obraz například. Když vlastně na takovéhle až hloupé činy nikdo rychle nereaguje. Tito aktivisté jsou frustrováni tím, že se nic neděje, ale přijde mi fakt zbytečný investovat energii i peníze a hlavně čas do něčeho takového, když je ověřené, že to instantně nefunguje. A radši se snažit o třeba nějakou kultivovanou propagaci tématu nebo do té dlouhodobé změně. Která ten čas prostě potřebuje a výsledky má.

Problém demokracie a zároveň vlády, která by byla schopna řešit klimatické změny a zároveň zčásti předejít tyto 2 věci. Jsou tak moc v rozporu, což není nutné. Nebo tak úplně pravda. Je to totiž možná řešit jinými cestami.

Jakou nejdůležitější informaci si z dneška odnášíte a proč?

Nejdůležitější mi přijde, že klimatická krize je komplexní problém a nejde ji vyřešit jen určitými kroky. Je potřeba změnit chování ve více směrech – např. emise, třídění a mnoho dalších.

Odnáším si tu že je důležité aby se se změnou klimatu něco dělalo a že je důležité začít u sebe

Že kdyby nejbohatší osobnosti na zemi darovaly jen polovinu svých peněz, neziskovým organizacím zbývají zabývající se globálním oteplováním. A všemi dalšími. Problematika mi klimatické změny, tak by byly peníze na to planetu zemi opravdu zachránit. Takže v demokratickém státě bychom se bez diktatorního přístupu neshodli na řešení žádného z problémů. Tedy bychom se museli stát státem totalitním.

No vlastně nic převratného. Věděla jsem i předtím, že. Změnu vyžaduje velké úsilí, více lidí z firem společností a že já jako 100 jedinec skoro nic nezmůžu. Vždy je argument, že nejsou peníze, ale vlastně ani nevím, co by se stalo, kdyby dejme tomu nějaké organizace. Pro záchranu klimatu měla ty. Do, čeho by konkrétně šli? Protože. Si myslím, že když je plán, co s těmi penězi, tak je mnohem jednodušší ty peníze získat nebo alespoň část z nich.

Z toho co jsme se bavili, tak vyšlo, že by lidé měli více přemýšlet nad tím, jak být ekologičtí. K čemuž by podle mého názoru velice přispěla vzdělávání.

Co se pro vás po dnešku ve vnímání klimatické změny/krize změnilo?

Můj pohled se změnil tak, že mi došlo, že za současné situace ve světě nelze klimatické změně zabránit. Samozřejmě ji můžeme zpomalit, ale abychom jí úplně zabránili, museli bychom změnit fungování a zřízení celého světa, myšlení lidí a politiků a to je v zásadě nemožné. (Snahou ale samozřejmě je změnu klimatu zpomalit a vyvarovat se jejích následků)

Změnil se mi pohled na to kdo kolika oborů téma klimatické krize spadá a jak se na to každý kouká z jiného pohledu

Dokážu nad těmito problematika mi týkající se klimatické změny přemýšlet z různých úhlů pohledu. Docházíme jak komplexně problém a že nemá jednoduché řešení.

Asi nic, byl to pro mě jen úvod.

Třeba mi nedocházelo, jak moc nutí reklamy lidi do konzumního stylu života.

2.Den

Co si chci z "balíčku" odnést? Na co bych se chtěl řečníků zeptat?

Politicko-environmentální

Kolik environmentálních zákonů se podařilo/podaří prosadit?

Co je nejdůležitější faktor způsobující klimatickou změnu?

Jak funguje Fridays for Future má opravdu vliv na politiky? Jak lze v politice prosadit nový zákon?

Adaptace

Jak se měří sucho? Proč je sucho, když na planetě je stále stejně vody?

Jsou všude nějaká místa, kde se v budoucnu díky klimatické krizi nebude dlouhodobě udržovat vegetace?

Mitigace

Vize

Proč vás zajímá kompostování?

Nosíte energeticky udržitelné oblečení které značky to podporují?

Jaká klíčová otázka vás po dnešku napadá? (Jak byste formulovali problém?)

Jak můžu jako normální člověk bez nějakého postavení ve vládě tento vývoj situace nějak změnit/ podpořit? Přijde mi, že je hrozně těžké to nějak zásadně ovlivnit.

Napadá mě jestli se textilní průmysl nějakým způsobem změní.

Kdybychom chtěli získávat alespoň část třeba 10% elektrické energie z větrných nebo solárních elektráren. Jak velkou plochu by zabrali a máme na to finance?

Jak přenést model živé krajiny do reality? Jak přesvědčit zemědělce, že se vlastně ve prospěch své půdy musí zbavit/přeměnit část svého pozemku a tím přijít o část úrody a peněz.

Jakou nejdůležitější informaci si z dneška odnášíte a proč?

Že organizace jako FFF, hnutí Duha nebo strana Zelených to může velmi dobře ovlivnit (ne teda nějak zásadně, ale je to alespoň trochu vidět) a pokud bych se nějak chtěl aktivně zapojit do boje s klimatickou krizí, nelepší je to prostřednictvím takového hnutí.

Odnáším si to, že oblečení, které nosíme, jsou vyráběny ve velkém množství a lidé, co na něm pracují, pracují ve špatných podmínkách a za minimálního platu.

Kdyby se na všechny vládní budovy. Dalo. 100000 solárních panelů. Pokrylo by se 10% roční energie v české republice. Taky mě dost zarazila informace, že patříme ke státům zanechávající největší uhlíkovou stopu.

Model živá krajina. Vrácení vody. A otázky polí do míst, kde nebyla. Nejdříve vytvořit digitální model podle starých map. Může dělat každý dobrovolník. Tuň building.

Co se pro vás po dnešku ve vnímání klimatické změny/krize změnilo?

Že je velké množství lidí, které se v tom snaží bojovat a že to není takové jako dříve a opravdu se to začíná řešit.

Změnil se mi pohled na textilní průmysl a jaké? Různé dopady na životní prostředí má. Vysychání aralského jezera zvětšování pouští vypouštění CO 2 do atmosféry ATD.

Jsem více znepokojená a trochu zoufalá. Nevím jak se proti klimatické změně postavit, co všechno ve svém životě mám změnit, abych přispěla ke zlepšení? Dnešek mě vystrašil.

V zásadě nic extra. Potěšilo mě, že nějaké lokální řešení sucha existuje.

Rozhodně si myslím, že by se s tím mělo něco dělat, dokážu na ten komplexní problém pohlízet, takže už vidím řešení jeho důsledků.

3.Den

Co mě v tuto chvíli nejvíce pálí?

Že nejsem jako jeden člověk schopen to zásadně změnit. Můžu tomu přispět a to mnoha způsoby, ale nemám tu moc např. výrazně omezit emise z mnoha průmyslů na této planetě.

To, že patříme mezi státy s nejvyšší uhlíkovou stopou a máme velmi nízké cíle. Roky dokdy chceme snížit emise CO₂. Do roku 2040 a 50% do roku 2050 o 80%. Hrozně pomalá jednání ani nemáme. Určeno, kdy chceme dosáhnout uhlíkové neutrality. Mohli bychom jednat mnohem rychleji. Jenže ve vládě je moc málo lidí, kteří by byli tak vlivní a měli možnost prosadit nové zákony a opravdově vyvolat razantní změny. I když mají lidé pocit, že jedinec ke změně nepřispěje. Je to blbost. Když si to takto řekne každý, tak opravdu není cesty zpět. Musí být větší občanská angažovanost. Odborníci musí o problémech šířit povědomí a politici nezamíčovat pravdu a akutnost toho, jak moc špatně na tom jsme. To je 1 z mnoha problémů, který mě straší.

Vnímám, že klimatická změna je komplexní problém s několika odvětvímí. Nedokážu ani specifikovat 1 věc, která mě konkrétně pálí. Ale z 1 diskuze jsem si fakt vyvodila, že radikální aktivismus jako vrhání jídel na památky kulturního dědictví je fakt nesmysl a podle mého názoru to hrozně shazuje ekologický aktivismus jako takový.

Jak s tím můžu a chci naložit?

Důležitá věc, kterou si odnáším, je problematika fast fashion-průmysl, který zbytečně produkuje 2. největší množství emise hned po energetice. Začal jsem mnohem více chodit do second hand obchodů s textilem a v mnoha případech jsem tam našel skvělé a unikátní kousky. Třídění odpadu a omezení využívání plastů je pro mě už delší dobu samozřejmostí, ale mám v plánu si toho ještě více všimnout.

No moc nevím. Jako jedinec se můžu snažit za sebou zanechávat co nejmenší uhlíkovou stopu. Průměrná uhlíková stopa na obyvatele za rok v ČR je cca 12 tun CO₂. Už doma děláme: Budu nadále třídit odpad. Že jde opakovaně použít. Lahve sklenice na zavařování a podobně. Nakupuji v sekáči jen potřebné věci omezit

konzumaci živočišných produktů hlavně maso. Nemusím ho mít každý den. Co nejvíce chodit pěšky nebo jezdit na kole MHD taky dobrý.

Ty jo tak to fakt nevím.

Jak mi v tom může škola pomoci?

Škola mi v tom asi nejvíc pomohla tímto programem, tedy obeznámila mně s tímto komplexním problémem a všemi jeho částmi. Také mi v tom může pomoci tak, že bude např tolerovat moji účast např. na stávkách.

Ve vzdělávací program - přednášky odborníků a organizací.

Příloha 6 – ZV Klima dny – Přírodní škola – od NaZemi

Zpětné vazby od studentů – shrnutí

Co oceňovali, co se jim líbilo?

Formát akce obecně oceňovali jako celek, jeho různorodost, a že si mohli vybrat téma, kam chtějí jít. Různí studenti pak zdůrazňovali různé jeho části, někdo více OpenSpace, někdo více přednášky. Někdo oceňoval metody práce ve skupinách a také že byl program stavěný tak, aby je nutil přemýšlet.

Obsahově, že se vůbec téma KK otevřelo. , Někdo označoval pondělní diskuze za hodně užitečné a někdo zase oceňoval, že mohl komunikovat s odborníky. Párkrát zdůraznili i některé konkrétní přednášky (Slow femme, FFF, AMO). Třetí den zmiňovali méně, ale někomu se líbilo závěrečné sdílení (co se s tím dá dělat) a také reflexe emocí.

Směrem k lektorům (=nám) oceňovali příjemný a trpělivý přístup a naši odhodlanost, stejně tak naši pomoc s organizací vedení diskuzí první den. Taky padlo, že jim přišlo fajn, že nebyli do ničeho nuceni.

Co by udělali jinak?

K formátu akce padlo od jedinců, že by bylo fajn, kdyby to nebylo povinné, a také že by možná stačily dva dny místo tří. Úvod byl pravděpodobně náročný, mohl být kratší nebo interaktivnější. Také zmiňovali, že by pro udržení pozornosti pomohly fotky, videa, filmy... Více lidí zmiňovalo, že by dali méně prostoru amatérským debatám první den, rádi víc využili odborníky a že by bylo fajn mít na úterní přednášky více času, aby byl čas na doptávání a diskuzi. Pro někoho byl naopak druhý den nuda, zahlcující, příliš dlouhé přednášky a příliš krátké přestávky. K přestávkám se vyjadřovali i v kontextu pondělního a středečního programu, že by naopak mohly být kratší, zato trochu častěji. K organizaci času by jim také pomohlo znát přesné časy pauz.

Obsahově by někteří šli rádi více do hloubky, někteří se nedozvěděli nic moc nového zajímavého. K diskuzím na OpenSpace by ocenili odborný vstup. Taky by ocenili větší zdůraznění toho, jak konkrétně mohou k řešení přispět.

Směrem k lektorům několikrát zaznělo, že některé názory na ně byly příliš radikální a že bychom měli vystupovat opatrněji. Někdo by také v určitých momentech ocenil větší přísnost a méně volnosti.

Co nejdůležitějšího si odnesli?

Mnohokrát zaznělo, že si uvědomili, že klimatická krize je větší problém, než si mysleli, že musíme jednat rychle a víc, než děláme teď, a také že je klimatická krize

komplexní problém, který souvisí například i s politikou, a také že patří i do dalších předmětů (zeměpis, biologie, fyzika, občanská výchova, ekonomie...). Uvědomění proběhlo i směrem k sobě - u některých, že je to tak špatné, že mají pocit, že s tím nemohou nic dělat, někteří si naopak uvědomili, že sami mohou a chtějí hodně změnit. Někteří si také uvědomili, že pokud se budou snažit přispět k řešení KK, sami před sebou se budou cítit lépe.

Odnáší si i nějaká zajímavá data (kolik měří největší žízála na světě, o kolik metrů stoupne hladina, když roztají všechny ledovce...) a další informace (např. že existuje ekonomický systém nerůst nebo jak správně kompostovat). Někdo také zmiňoval, že si odnáší konkrétní možnosti, co může sám dělat. Pro někoho byly nejdůležitější kontakty na zajímavé lidi.

Ze vzkazů: "Jste první super lidi z Brna, které znám." :)

Zpětná vazba naše

Co oceňujeme

Obecně oceňujeme především vloženou důvěru a ochotu uvolnit pro téma celé tři dny, a také velmi přátelský a vstřícný přístup vyučujících.

Stran příprav velmi oceňujeme průběh domluv s patřičným předstihem.

Na místě nám pak velkou a užitečnou pomocí byla facilitace konkrétních lidí z učitelského sboru na diskuzních blocích, možnost tisknout poměrně velké množství materiálů, zajištění prostor i potřebného materiálu.

Užitečné bylo i doptávání se vyučujících, směřující k většímu porozumění při našem zadávání -někdy ne zcela jasných- instrukcí.

Starty, předěly a konce písničkou byly krásné a inspirující - máme chuť to zavést i u nás!

Co by se dalo zvládnout lépe

Velká škoda byla, že se Matouš, který byl u domluv, akce nezúčastnil - jako styčná a zevrubně informovaná osoba pak pro nás byl Kuba, který je ale přece jen v pozici studenta a účastníka, takže některé věci pak nešlo řešit příliš pružně.

Kámen úrazu byly uznatelné výstupy - mrzí nás, že na nich nebyla mezi námi plná shoda, takže možná nesplní vaše požadavky a zároveň ani příliš neposloužily našemu programu - reflexi bychom za jiných okolností vedli jinak. Zmatečný pak kvůli tomu byl úplný závěr, kdy jsme se nezvládli domluvit a nebylo jasné, co všechno mají studující odevzdat.

Při domluvách si příště musíme pohlídat některé věci, abychom se vyhnuli zbytečným překvapením a z nich plynoucím nepříjemným pocitům. Teď šlo konkrétně o informaci o placené účasti, což je jedno z našich témat a máme způsoby, jak k němu přistupujeme, mluvíme o něm a modelujeme pomocí něj jiné přístupy ke vztahům. Dále jsme si trestuhodně nezjistili, že na místě budou i studující, kteří nemluví česky - v průběhu už jsme se nezvládli přizpůsobit a adekvátně je zapojit, což je škoda.

Při domluvách jsme dále měli víc pozornosti soustředit na konkretizaci a vyjasňování cílů - vzhledem k tomu, že jsme přípravu zpracovávali ve vlastním dokumentu, cíle z vašeho dokumentu jsme viděli až odpoledne před akcí.

Společným jmenovatelem výše zmíněného je slabší průtok informací a nejasnost v komunikačních kanálech (příkladem za všechny budiž to, že se do sdíleného harmonogramu dostal náš návrh programu, který jsme ještě diskutovali a ve výsledku se změnil, což pak hned v úvodu vnášelo do programu zmatek).

Zpětná vazba od vás

Pokud by si kdokoliv našel chvíli a podělil se s námi o své vidění průběhu Klimatických dní, co oceňuje a co by na našem místě udělal jinak, ve vztahu k metodám, našemu provázení, obsahu přednášky, spolupráci či čemukoliv dalšímu, budeme potěšeni.

Příloha 7 – [Video](#) Klima dny

Příloha 8- Komentáře studentů Klima dny Bigy a ZŠ sv. Augustin

Komentáře studentů co se zúčastnili programu Klima dnů na BiGy

Studentka BiGy 1

“Líbila se mi ta část co může dělat každý.”

“Hlavní co jsem si asi odnesla je to, co to oteplování způsobuje. Slyšela jsem o tom, ale nevěděla jsem, co to může způsobit.”

“Na posledním bloku jsme se dozvěděli, že když se člověk kouká na nějaký dokument, tak to může být depresivní, ale když pro to začne něco dělat, tak už to není jen „achjo, achjo“, ale už to má nějaký reálný smysl.”

Student Bigy 1

“Ta hra v těch provazech (skleníkový efekt) moc nefungovala. Přišlo mi, že nebyla potřeba.”

“Hlavně jsem si odnesl o zadržování vody v krajině z těch expertů.”

Student Bigy 2

“Dvě informace co mě teďka napadají jsou ty teploty, že teď jsme na 1,2°C oteplení a tání ledovců bude na 3,5°C. (pozn. body zvratu)”

Komentáře studentů co se zúčastnili programu Klima dnů na ZŠ sv. Augustina

Matvej student ZŠ sv. Augustina

“Jo jasně (pozn. Kahoot), já si myslím, že byl zábavný i přínosný, což si myslím, že je nejdůležitější při práci s dětmi, protože jenom učivo je trochu nuda.”

“To určitě (pozn. Openspace) to studentům dává možnost vybrat si co chtějí, oni mají potom prostě pocit, že mají právo na výběr a to působí určitě jako plus jak pro pedagoga, tak pro studenty.”

“To byl asi nejpřínosnější z celého programu (pozn. Climate fresk) za celý den, strašně mě to bavilo. A potom ta velká část společná (pozn. posledních 40 min jsme studentům ukazovali velkou a složitější Climate fresk a popisovali jí.) to bylo taky velmi zajímavé. ”

“Já si myslím, že celkově tenhle ten program je mega důležitý”

Student 1 - ZŠ sv. Augustina

“Chci abyste jezdili takhle po školách víc, aby se děti naučili něco nového a motivovali se do zapojování třeba jako já, když Viki (pozn. Viktorie Seifrtová, jedna z řečnic) povídala o želvách tak mě inspirovala abych pomáhala zvířatům v nouzi.”

Student 2 - ZŠ sv. Augustina

“Program se mi líbil, ze všeho nejvíce ty prezentace (pozn. řečníci). Děkujme!”

Student 3 - ZŠ sv. Augustina

“Bylo to fajn a lidi co tu s námi pracovaly jsou super.”

Student 4 - ZŠ sv. Augustina

“Děkuji za tenhle program, dost jsem se z toho naučil.”

Student 5 - ZŠ sv. Augustina

“Možná by mě někdy více bavilo, kdyby jste nás (někteří) více zapojovali do programu (vůbec to nemyslím zle) :) jinak mega super budu se snažit tohle říkat co nejvíce lidem ! :)”

Příloha 9 – Fotky

Fotky – [Klima dny BiGy](#)

Fotky – [Klima dny ZŠ sv. Augustin](#)